

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . 5 » — »
Negyedévre . . . 2 » 50 »
Egy óra . . . — » 85 »
Egyes szám ára 4 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
a kir. ítélőtábla épületével
szemben,
hová az előfizetések és a
lap szétküldésére vonatkozó
fólszólások intézendők.

Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Mária-utca 1.
a kir. tábla átellenében,
hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény in-
tézendő.

Kéziratot vissza nem adunk

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vesz föl.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

A feltámadás ünnepe.

Pécs, 1899. április 1.

Keresztre feszítették, sziklasírba zárták az isteni Mestert s mikor már diadal-ünnepet ültek a fölötti örömben, hogy vele együtt örökre eltemették az általa hirdetett Eszmét is, feltörte sírját, új életre támadt s az Eszme meghódította a világot.

Ennek az emlékét üljük meg a mai szent ünnepen s lelkünk az áhitat szárnyain felszáll a magasba, hogy hálát adjunk az isteni kegyelemért, amely az emberiséget megtanította a szeretet igaz vallására s a valódi humanizmus magasztos erkölcsstanára.

Az ókor népeinek vallása főképp abban gyökerezett, hogy az istenségről alkotott fogalomban annak boszuló erejét és hatalmát tették félelmük és bámulatuk tárgyává. Magán az ókor szellemén is átvonul ez az anyagiasság jelleg s ennek folyománya az, hogy az ókor népeinek erkölcsi felfogásában, kultuszában a rideg realizmus uralkodik.

Ámde az emberi szív más, nemesebb érzelmek után áhítozik, az ész az ember rendeltetésének, létokának kutatásában fárad és nem talál megnyugvást sohasem a realizmus tanaiban. Nem csuda tehát, ha az isteni Mester tanaiban megnyilatkozott szelid morál és az emberiség földadatának gyönyörű, ideális magyarázata rövid időn meghódította a világot, mely az új eszmék fenségein lelkesedve, rajongva szállt szembe a régi morál alapján uralkodó zsarnoki világrenddel, hogy lerombolja a bálványokat, lerázza a bilincseket, melyeket a szeretet tanának humanitását nem ismerő zsarnokság rakott a népek millióinak kezére.

Sokáig tartott a küzdelem és erős volt. Megszámíthatatlan száma a vértanúnak követte az isteni Mestert a Golgothára, hogy hitük szilárdságát vérükkel pecsételjék meg. De végre is győzött az új hit és morál és a Megváltó sírjából föltámadt az emberiség jobb szelleme is, mely rövid időn a humanitás és a szabadság magasztos tanait helyezte a pogány világ által imádott erő és hatalom bálványai helyébe.

Ismétlődik ez a küzdelem mai nap is, mert a gonosz indulatok folyton küzdenek

a jobb érzés ellen, de ezt kiirtani végkép az emberi kebelből soha sem fog sikerülni, mert az emberi szív és léleknek az a tulajdonsága, hogy a nemes és ideális felfogás felsőbbségét elismeri az anyagi fölött s azért lelkesedni tud: ez az egyedüli, a mi a teremtés isteni művére, a lélek isteni eredetére mutat, amely a profán üzelmek ellen nemes kérésre utalja a jövőben való hitet s a megnyugvás áldásában részesíti az emberiséget.

Zengjen azért ma szent harangszó, hirdesse, adja tudtul a világnak, hogy az Eszme feltámadásának ünnepe a civilizáció, a béke- és emberszeretet hívei ünnepe. Elpihennen ma a politika hullámvérései, a népek és népfajok agyarkodásai, a kardok hővelyükbe kerülnek, hisz ma béke van, általános béke a szeretet vallásának ezen a nagy ünnepén. A harcban, küzdelemben kifáradt emberek megpihennek; vajha sokan elmélkednének e napon az emberiség magasztos földadatairól és ne újabb ármányokon törnének a fejüket, melyek embertársaik tönkretételére irányulnak.

Mióta a világ fönnáll, örökös küzdelem volt az ember élete és az is marad, míg a világ világ lesz. Az eszmék harca épügy nem szünetel, mint az anyagi érdekekért, a létért való küzdelem. A jó és rossz, az igazság és hamisság mindenha kérérlhetlen harcokat vívnak, miként a sötétség és világosság. Így van ez a népek életében, így az egyes ember érzelmvilágában, hol a tusakodás, a kételkedés szelleme, az indulatok és szenvedélyek hol jóra, hol rosszra fordítják az ember elhatározását.

De valamint a láz is küzdelme a testi szervezetnek az azt megtámadó kóroanyag ellen és a reakció átszenvedése után új erőre kap a megkínzott test: úgy az életben előforduló harcok is jótékonyakká válnak, midőn az Eszme diadalmaskodik az anyag fölött.

Ha az emberiség nagy részét elborító sötétség lassankint világossággá válik, ha áthatja az embereket az a fölemelő tudat, hogy ők valamennyien egy atyának gyermekei, hogy valamennyinek együtt kell munkálnia az emberiség közös célja, bol-

dogulása felé: akkor elkövetkezik az igazi, örök béke és eltűnnek a sötétség rémképei, a melyeket a tusakodó és irigy képzelem alkot magának; világosság szállja meg az elméket, és mindenki, aki e földön él és mozog, örvendezve fogja az „Alleluja“ örömdalt zengeni.

* Vidéki városok fejlesztése. A

»Pécsi Napló« mai számában a vízkérdés megoldását és a város csatornázását életszükségletnek mondva, keresi az ezekre szükséges költségfedezetet. E közben arra figyelmeztet, hogy ki kell kutatni, miért voltunk mi a múltban a mindenkori kormányoknak mostoha gyermekei? Miért kellett nekünk guverneméntális okokból mindig csak áldoznunk, kárt szenvednünk, holott a gyámolításra legjobban rá vagyunk utalva.

Megadja erre a feleletet a »Szegedi Napló« legutóbbi számának vezércikke a következőben:

»Minden gondolkozó ember látja, hogy a kormányzati irány megbénítja a vidéki városoknak még természetes fejlődését is. Az állam nyakra-főre alkotja a törvényeket, melyeknek végrehajtásához rengeteg pénz — kellene. Hogy az államháztartás mérlegének egyensulya megmaradjon, nem gondoskodik a szükséges kiadások fedezéséről, hiszen vége lenne a nagy garral hirdetett »pénzügyi egyensuly«-nak. Egyszerűen azt teszi, hogy rároja a városokra a törvény végrehajtására szükséges kiadásokat. Mindig szaporodnak ezek a kiadások a nélkül, hogy az állam adna anyagi segítséget a felszaporodó munka elvégzéséhez és a városok költsége folyton nő, pedig az önkormányzati teendők folyton kevesbednek. Így használta ki az állam a vidéki városokat, melyek óriási pótdójtukat önkormányzati célok helyett állami teendők teljesítésére kénytelenek fordítani.

Ez a városok »fejlesztésének« rideg képe a frázisokkal szemben. Hozzá tesszük még, amit mindenütt gyakorol a kormány, a városok versenyének kihasználását. Amikor az ígért decentralizáció végre valamely állami intézménynél halaszthatlanná válik, a félhivatalosok felriasztják a vidéki városokat, hogy itt az alkalom, kaptok táblát s más egyebet, csak licitáljatok. A közérdek, az mellékes. A városok beugranak s formális versenytárgyalást tartanak, adnak ingyen telket, tíz és száz-ezer forintokat és az államhatalom képviselői markukba nevetnek, mert drágán, sőt ráfizetéssel kaptak a városok egy-egy intézményt — hogy fejlődjenek. Kaptak örök időkre szóló

Nemcsak mondom, hanem tessék meggyőződni, hogy **aki jól akar kiszolgálva lenni, forduljon**

Vajda Soma

divatáru üzletébe

Ferencziek-utca 6. szám.

Állandóan nagy raktár női és férfi divatcikkokban, női és férfi gyapjuszövetek, selyem, bársony, plüsch, atlasz és fulárokból.

Mindennemű ruhadíszek és bélések.

Himzések, fátyolok, csipkék és szalagok, keztyűk, nyakkendők, blousok legdúsabb választékban. — Ügyszintén női és férfi fehérneműk, aszalteritők és futók.

Lapunk mai száma 18 oldal.

teher mellett apró hivatalokat s tulajdonkép a városok tartják fenn az állami intézményeket. Persze, a miniszter boldog, hiszen kis kiadással elhelyezett egy különben drága intézményt vidékre s a fő, hogy a pénzügyi egyensúly meg van mentve. Morált nem szabad keresni ebben a dologban egyik részről sem.

Hirek.

Pécs, 1899. ápril 1.

A korcsmárosok és vendégfogadók a múlt században Pécsen.

— Adatok a múltból. —

Ki merné azt tagadni, hogy a korcsmáros mesterség nem a legrégebb mesterség egyike.

Ammondó vagyok, hogy mikor 10 ember együtt volt már a világon — az egyik köztük, több mint bizonyos — korcsmáros volt.

De hisz nem is lehet csodálni, mikor már Noé apánk is a szőlővel vesződött. No persze a régiek nem is álmodták azt, hogy bort másból is lehet csinálni, mint szőlőből. Engelé a megmondhatójuk, ha ez most más-kép van.

Denikve én az emberiséggel egyidősnek tartom a korcsmáros mesterséget. Ki ne nevesse ezen merész állításomért, nem azért írom, mert a papiros türelmes.

Az embereknek, hogy megélhessenek, dolgozni kell; munka után pedig jól esik az étkezés és a pihenés, mely mindjárt erőgyűjtés a folytatólagos munkára. Sok ember pedig csak úgy gondolja erejét gyarapítani, ha iszik, de nem vizet, hanem — szeszt, nálunk azelőtt leginkább bort. Azután meg hány ember van, ki ami jövedelme van könnyelműen elkölti, s hány van, ki ha költ, csak ivásra (de nem vizivásra) költ. De gustibus non est disputandum.

Látjuk tehát, hogy az emberek isznak; találnak titulust reá mindig; de miután nem lehet mindenkinek szőlője (vagy a jelenlegi viszonyok szerint borgyára) hát akad egy ember, ki azt a sok szomjas embert kielégíteni akarja. Ki lenne ez más, mint a korcsmáros.

Miután pedig nagyon is sok szomjas ember van a világon, tehát sok korcsmáros is akad.

Igy aztán egész hatalommá lesz a korcsmárosok praktikája. Ki nem hiszi, hát azt azzal törekszem meggyőzni, hogy elmondom neki, miszerint évekkel ezelőtt egy ismert pécsi alak (nevét nem akarom említeni, mivel szorgalmas városi bizottsági tag) azt mondta a városi közgyűlésen, miszerint könnyebb egy zsák balhát megőrizni, mint a korcsmárost attól, hogy vizet ne keverjen a borba. Persze akkor nem ismertek még más borpancsolást. Nem volt igazság nélkül e kijelentés s mégis mi lett a válasz. Ugy meg »nyiltterezték« az illető bizottsági tagot, hogy még most is viseli az ott kapott címet, pedig már vagy 15—20 éve annak.

Regulát állítottak föl már a régiek is, mely a korcsmárosokra és a vendégfogadókra vonatkozik, mely az osztályozásukat és az ellenőrzésüket is előírja.

A múlt század vége felé Pécsen kétféle vendégfogadó volt: *közönséges és cimeres*.

A cimeresnek a várostól kellett megváltania a címet, bizonyos díj ellenében. S ugy látszik a cimeres vendégfogadó a vendégfogadók elitje volt, mert meg volt hagyva az is — az 1780. évben készült városi szabályrendeletben — hogy különös tekintet legyen arra, miszerint a cimeres vendégfogadók száma szükségben fölül ne öregbítették. Aki a cimeres vendégfogadót megvette, annak az eladó részére meg kellett fizetnie azt is, mit az eladó annak idején a cimereért fizetett. A cimere ára a statutum szerint mérsékeltnek lenni rendeltetik. Hogy mennyi volt, arról nincs említés téve.

A közönséges vendégfogadósoknál meg van említve, hogy egész esztendőben szabad nekik bort mérni. No iszen, mert az egyes városi polgárok is kimérhették borukat, de csak bizonyos időben. (A nem ide való polgárok pedig egyáltalán nem foglalkozhattak borméréssel.)

A közönséges vendégfogadósok különösen pártfogásba vétetnek — a kofákkal szemben, — kik mindent össze vásárolnak előre s kik számban elegen voltak akkor is, — mert ez nemcsak a vendégfogadósok, hanem a közönség terhére is van.

A »Laci Konyha« ismeretes volt már 120 évvel ezelőtt is. Tartására a jog árveré-

sen adatott ki, de bizonyos évi bérért is megszereshető volt.

Minthogy pedig a szomjas és éhes emberek ügye nagyon szíven fekdühetett a szabályrendelet alkotóinak, — tehát meghagyatott az is, hogy a Városi Tanács a vendégfogadósok és lacikonyhások ügyét-baját gyorsan intézzék el.

Aki pedig nem hinné el, a mit mondtam, annak álljon it a városi statutum ezen pontja szóról-szóra. Szomjas emberek olvasások figyelemmel!

Minthogy a közönséges Vendégfogadónak az egész esztendőnek elfolyta alatt bort mérni szabadságok volna, arra nézve más Szabad Királyi Városokhoz képest rendeltetik, hogy a polgári Vendégfogadósok ezen díszes jelességeknek megtartása végett, a vendégfogadóbéli Cimereit, mérsékelt fizetés által a Várostól olly feltétellel váltsák meg, hogy ha némely cimeres Vendégfogadónak Birtokosai vagy ezeknek Örökösei a Vendégfogadót más által szállítani, vagy eladni akarnák, a vevők azon pénzt, mely a Cimereket megváltása végett mindjárt eleintén fizettetett, az eladónak minden eladás alkalmatossággal visszafizetni tartoznak. Arra mindazonáltal különös tekintet legyen, hogy a Cimeres Vendégfogadónak száma szükségben fölül ne öregbítették; hogy pedig a közönséges Vendégfogadónak tulajdonosai, az itt levő nem kevés száma Kofák által, a melyek nem csak az országos, és héti Vásárok alkalmatosságával, hanem minden nap is a husnak, minden némű baromfinak, és zöldségnek korábban való öszve-vétele, azoknak eladása által ő nekik, és az egész közönségnek terhére vagnak, kevesebben károsítottassanak, következőképpen az őket érdeklő ételekben való kereskedésben ne háborgattassanak, ezen Comissionának megállapítani tetszett, hogy az ugy nevezett Laci Konyhának jussa vagy a többet ígérőnek bérben adattasson vagy az ollyan ide való vagy vidéki Kofától az ebbéli kereskedéstől mértékletes pénzbeli fizetés a városi Tárnak részére megvételődjön. Ezen tárgynak végrehajtása tehát a Városi Tanácsnak gyors elintézésére hagyattatik.

Ugy látszik alkalom adatott és szükség volt reá, mert egy másik pontban a figyelem kiterjedt arra is, hogy a mértékek megvizsgáltassanak. A polgármesternek minden fertály

A „Pécsi Figyelő“ tárcája.

Husvét odafönn.

Odafönn a nagy, csillagos magasban, —
Hol él az Úr, a bölcs és halhatatlan,
Kinek keze világokat ledönthet,
Hogy nem támadnak fel már soha többet;
S kinek egyetlen teremtő szavára
Lett ez a föld, a mindenség virága,
Melyen ha meghal a remény s az ábránd,
Feltámadása mégis egyre vár ránk,
S melyen nagy bűnök s erények lakoznak,
Az emberek melyen csak vándorolnak,
Tudván, hazájuk hogy nem itt, de ott van
Odafönn a nagy, csillagos magasban, —
Feltámadásnak dicső ünnepén
Jámbor lelkekhez az Úr így beszél:

»Kik jöttetek mind a földnek porából
Ti Alkotótok angyali karául,
Mondjátok el, töletek halljam én,
Feltámadás magasztos ünnepén
Övéitek mivel emlékeztettek
Dádalára ama szent keresztnek,
Melyen függött a világ Megváltója
S mikor neki a »halleluja« szóla,
Öröm s vigasság emlékezetül
Övéitek mit adtak nektek részül?»

S mindenki tud az angyali seregben,
Hogy a kérdésre gyorsan megfeleljen
És felsorolnak minden drágaságot,
A mit e földön ember szeme látott,

Arany, ezüst s más fényes ékességet,
Bibort, selymet s minden jót, minden szépet;
Emléklül adták örömeikre nekik
Husvétkor mindet szerető övéik.

És szól az Úr — s angyalok szive dobban:
»S mit hoztatok el ide magatokkal?»

S nem képes senki az angyal-seregben,
Hogy akérdésre valamit feleljen.
Lent hagytak mindent, minden drágaságot,
Mire itt lenn ember szeme csak vágyott;
Arany, ezüst s más fényes ékességet,
Bibort, selymet s minden jót, minden szépet.
Hiába adták emléklül övéik,
A menyben nincs örömük benne nekik!

De im egyszerre közülök kiválik
Egy kicsi asszony. Hallgatott idáig.
És szól, szép arcán boldog mosolygással:
»Az én emlékem ime itt van nálam.
De jó Istenkém, nekem megbocsássad,
Ha szemeid nem drágaságot látnak.
Csekély ajándék, mégis nekem drágább,
Mikéntha birnám világ drágaságát:
Husvétra, nézd, az én kis uram vette
S hogy elhozzam, a koporsómba tette.«

S a kicsi asszony mosolyogva ad át
Két piros tojást s egy husvéti bárányt.
Szíven a múlt átszáll, mint édes álom . . .
És szól az Úr:

— Te vagy az én leányom!

Honthy István.

Heti krónika.

— A »Pécsi Figyelő« eredeti tárcája. —

Bizony azt hittük virágvasárnapján, hogy fehér husvétünk lesz. Fehér ünnep vezette be ezt a hetet, kettő is egymástán; a Gyümölcsoltó Boldogasszony, meg a virágvasárnap.

Máskor Gyümölcsoltó Boldogasszony napján napsugár ragyogott az égen és a gazdák reménykedve nézték a gyümölcsfák fésző virágait, a fakadó vetések és a hó alól eldőlő zöld pázsitot. Most a napsugár komor, vészes felhők sötétjébe vészett; a fák virágait lekasztálta a szélvihar, a fakadó vetéseket elpusztítással fenyegette a fagy és mindent, az egész szemhatárt vastag hóréteg borította be. És bizony ebbe a hóba, ebbe a zivataros, fagyos időbe beleveszett a jövendő is; egy szebb jövendő reményét tette tönkre a Gyümölcsoltó napja, a bizalom helyett a kétséget oltva be az emberek szívébe.

Virágvasárnap behavazott; behavazva fogadtuk Jeruzsálem királyát. Fehér volt ez az ünnep is. Talán figyelmeztetni akart bennünket a Gondviselés, hogy mi is ily fehér lélekkel induljunk neki a nagyhétnek, a nagyhét gyászának.

És járták a templomokat, a kálváriát egész héten a hívők. Mert a nagyhét ájtatóságra, imádságra van szánva, a mikor a böjti prédikációkat illik hallgatni, a szentsírt kell látogatni és minden hiuságos mulatozástól, minden muló élvezettől, szálló gyönyörtől tartózkodni a vallás parancsolja.

esztendőben el kellett rendelni ezt. S a kiknél hamis mérték találtatott, azok a Tanácshoz bejelentettek, ahol a büntetést reájok kimérték. A büntetés nagyságáról nincs említés téve. Ugy látszik a hamisításhoz mérten, annak nagyságát megállapítani a bölcs Tanácsra bízott.

Ti, jó szomszagos barátaim, mikor e nemes regulákat olvassátok s közbe-közbe nagyokat huztok a mások egészségére titulus alatt, de a magatok gusztyusára és (állítólagos) jóvoltára, szálljatok vissza emlékezetben az itt elmesélt régi időkre, gondoljatok arra, hogy megjöhet az idő, mikor a mostani korcsmákról és vendégladókra fognak írni remiszscenciát. Ezeknek bizonyára ti lesztek a hősei, mert, ha ti nem lettetek volna, hát ezek sem lennének, mert nem tudnának megélni.

Hogy is mondja a nóta:

»Két krajcárom volt elástem, —
Szomszagos lettem, aztán fölástem.
Igy jár a ki mindig bort iszik,
Mig a temetőbe nem viszik!«

Regélő Krónikás.

Napirend 1899. április hé 2-án, 3-án és 4-én.

Naptár: vasárnap, április 2. — Róm. kath.: Husvét vasárnap. — Prot.: Husvét. — Görög-kel. (március 21.) Ferenc. — Zsidó: Passah vége. — Nap két 5 óra 39 perckor; nyugszik 6 óra 30 perckor. — Hold két 1 óra 11 perckor éjjel; nyugszik 9 óra 30 perckor délelőtt. — Hétfő, április 3. — Róm. kath.: Husvét hétfő. — Prot.: Husvét. — Görög-kel.: (márc. 22.) Rikárd. — Zsidó: Nisan 23. — Nap két 5 óra 37 perckor; nyugszik 6 óra 31 perckor. — Hold két 2 óra 2 perckor éjjel; nyugszik 10 óra 40 perckor délelőtt. Hold utolsó negyede 1 óra 12 perckor délután. — Kedd, április 4. — Róm. kath.: Izidor. — Prot.: Izidor. — Görög-kel. (márc. 23.) Nikon. — Zsidó: Nisan 24. — Nap két 5 óra 35 perckor; nyugszik 6 óra 32 perckor. — Hold két 2 óra 44 perckor éjjel; nyugszik 11 óra 57 perckor délelőtt.

Időjárás. Kilátás a központi meteorológiai intézet jelzése szerint: enyhe idő, jelentékeny csapadék nélkül várható.

Térzenék vasárnap és hétfőn d. e. 1/2, 12 — 1/1 óráig a színház előtt.

Cipészek husvétii ünnepélye a Scholtz-sörházban hétfőn este 8 órakor.

Izr. hitközség közgyűlése hétfőn délelőtt 10 órakor.

Tanonc-munkakiállítás a belvárosi iskolában vasárnap és hétfőn.

S mert a zsidó-husvét így egybeesett a nagyhéttel, hát bizony csendes volt ez a hét, nem vala benne egyetlen nap, melyen valami mulatság esett volna.

Igaz, hogy előtte kivette a részét mindenki a mulatságokból. Elbucsztak a színházak, még a kardalosok is és ha zárva volt is e héten Thália csarnoka, mindenki beelégedett a bucsuelőadásokkal. Ugyannyira, hogy a — pót-szezon, a mely ma megkezdődik, legfellebb, ha vendégek révén tud a még két hétre ismét megnyíló Thália csarnokába publikumot vonzani.

Már a katolikus Körben nem csinálnak pótszezont. Ott a bőjtvel véget értek a felolvasó-estélyek is s bizony várni kell a jövő nagybőjtig, hogy ismét részünk legyen bőjti felolvasó-estélyekben.

Egy csomó egyleti közgyűlés is esett a hét legelejére s ezzel aztán a helyi események rövid sorozata be is végződött a hét krónikája számára. Csendes volt minden a torony alatt, csendes a tekintetes vármegyén, a hol csak a hófúvások okoztak egy kis bajt. Egyebekben pedig a kávéházakba szorult minden élet; de itt is nagybőjties volt a hangulat s ha a Royalban nem mutogatta volna magát egy billiard-művész, az egész héten nem lett volna részünk semmi szellemi élvezetben.

A tisztelt képviselőházban szünet volt az egész héten. A képviselők kedvező szél mellett tudván a haza sorsát hajózni, nyugodtan ünnepelték át a nagyhetet, azt tartván, hogy ha a diákoknak iskolai szünetük van az egész héten, mért ne lehetne nekik is pihenőjük. Hiszen munka után édes a nyugalom, s hogy a fuzió megcsinálása nagy munka volt, azt ki sem tagadja.

Katonai fölülvizsgálat a vármegyeházán kedden d. e. 9 órakor.

Színház: vasárnap d. u. »Viola, az alföldi haramia«, népszínmű; este »Holtomiglan«, énekes életkép. Hétfőn d. u. »Gyurkovics leányok«, vígjáték; este »Vörös sapka«, népszínmű.

— (Husvétii mellékletünk.) Husvétii mellékletünk a következő: 1. Feltámadás; írta Kirschanek Ödön. — 2. Élet a halálban; Bartha Mariska elbeszélése. — 3. Dömötör Zsuzsanna; költemény Erdélyi Sándortól. — 4. Vigasztalás; Deér-től. — 5. Ez is feltámadás; írta Stüsszi. — 6. Emlékönyvbe; versek Sz. L.-tól. — 7. Az ugrómétás írta Bodonyi Nándor. — 8. Az anya géniusza feltámad; írta Molnár Jákó dr. — 9. Szerelem és a barátság! Zombory Dezsőtől. — 10. Meggazdagodott egy éjen át; Béni bácsi elbeszélése. — 11. A gyilkos; elbeszélés Krámer Elemértől. — 12. Rejtély; költemény Szamositól.

— Boldog husvétii ünnepeket kívánunk olvasóinknak és munkatársainknak!

— (Feltámadás.) És zeng az ének: »Halleluja! Feltámadt Krisztus e napon!« Az emberek örvendő sietnek a megnyílt szentsírtól a feltámadt Megváltó színéhez és körmenetben viszik körül a templomokban, hogy fényes és diadalmas legyen feltámadása, mint illik ez a világ megváltójához. Templomainkban a feltámadási körmenetek délután 4 órakor kezdődtek, a mikor is a ferencrendi templomban volt a feltámadási disz-szertartás. Délután öt órakor a budaikülvárosi és a belvárosi templomokban voltak körmenetek. Az utóbbit Magenheim József plébános celebrálta fényes segédlettel s a zenét a 44-ik gyalogezred zenekara szolgáltatta hozzá. Résztvettek e körmeneten a megyei tisztikar, a városi tisztikar Majorossy Imre polgármester vezetése alatt,

A kormány tagjai is nyugodtan pihennek; Széll Kálmán feljár Bécsbe s az új képviselői mandátummal a zsebében megy haza Rátótra ünnepelni. Hajh, Rátót, Rátót! A történelem mindazokért a bántalmakért, mik népedet hosszú időn át érték, most bőven kárpótolt tégedet. Mert ki merné ma tagadni, hogy — Rátót a világ közepe?! Hiszen a kereskedelmi miniszter bevezette a vasuti menetrendbe is Rátótot s nincs az a vonat a Máv szakaszain, a melyik ott meg ne állana! Sőt a miniszteri szalonkupék olyan mindennapiak most Rátóton, akár csak ezelőtt a Széll Kálmán ökrei.

Rátót mellett azonban kincses Kolozsvár is büszke lehet magára. Egy miniszter az ő követe, a ki csak azért örült, mikor miniszter lett, hogy — mit fog a fia nagy méltóságához szólni az anyja! És a ki e héten oly szépen beszélt kincses Kolozsvárhoz, mint fiu szokott az anyjához.

De most jövünk a legkiválóbb névhez: Szilágy-Somlyóhoz! Szilágy-Somlyó hajdanában — mint régen volt, talán igaz sem volt — valami Bánffy Dezső báró nevű ur választó kerülete vala. Megbízhatlan kutfők azt regélik, hogy báró Bánffy Dezsőt — van-e ki e nevet ismeri? — egyhangulag választották meg valamikor, régen a Szilágy-somlyóiak képviselőjükkül. . . Hát ez nagyon régen lehetett. Mert most virágvasárnap Ugron Gábor lett egyhangulag a követük, az az Ugron Gábor, ki ellen ez az elfeledt nevű ur valamikor irtó hadjáratot indított és kerek három millióskát ráköltött, hogy elvegye a kedvét a közelebbi szerepléstől. Sőt most, hogy az ő nevet már alig is emlegetik valahol, Ugron Gábor ime újra előlép és a nagy rabonban újra harcra edzi magát. Ez a harc most legalább

a törvényhatósági bizottsági tagok közül — kiket a polgármester ma délelőtt meghívókon értesített a körmenetről — igen sokan s ezrekre menő hivek sokasága. Hat órakor a székesegyházban volt a feltámadási szertartás s ezzel elérkeztünk az öröm, a vigság legszebb napjaihoz, a feltámadás magasztos eszméjének szentelt husvétii ünnepekhez!

— (Nagyszombat.) A nagyhet utolsó napja volt ma. Templomainkban délelőtt még a nagyheti szertartások folytak s a harangok is csak a kilencórai mise közben szólaltak meg, jelezve, hogy végetér nemsokára a gyász, a szomorúság hete. A székesegyházban reggel 8 órakor tűzszentelést, majd a husvétii gyertya-szentelést végezte Hettyey Sámuel megyéspüspök; a keresztviz-szentelés után pedig misét mondott. A többi templomokban is ünnepies misék voltak délelőtt a nagyhet utolsó napjának, nagyszombatnak megünnepléséül.

— (Névmagyarosítások.) Kiskoru Krauss Béla, Gyula és Bálint kaposvári illetőségű ugyanottani lakosok vezetéknevének »Katoná«-ra, — Kulács Ferenc szent-lőrinci illetőségű ugyanottani lakos, valamint kiskoru gyermekei Szilárd, Mária, Ilona és Etelka vezetéknevének »Kulai«-ra kért átváltoztatása, belügyminiszteri rendelettel, megengedtetett.

— (Husvét a templomokban.) Husvét két ünnepén a székesegyházban a nagymiséket a megyéspüspök fogja mondani d. e. 9 órakor: husvéthétfőn mise után Spiesz János kanonok prédikál. A többi templomokban is ünnepies misék lesznek s az Irgalmasok templomában vasárnap, hétfőn és kedden szentségimádás lesz, mely kedden 4 órakor prédikációval és körmenettel fejeződik be. A budaikülvárosi templomhoz tartozó temetői kápolnában husvéthétfőn bucsu lesz, amikor is reggel 7 órakor horvát és 10 órakor magyar prédikáció lesz.

méltó ellenfél ellen fog tolyni és nem a haza pestét emésztő férgek, hanem java ellen le-selkédő furlangos ellenség visszaverése lesz a célja.

Mert a kiegyezés dolga már megint kísért. S bár az osztrák jó magával is tehetetlen; kormányja bukófélben s egymást készül felfalni a cseh oroszlan, meg a kétéjú sas: azért mégis a kiegyezésbe kapaszkodnának bele a sógorék, ha — tudnának. Egyelőre azonban jó kezekben van az most, s első még a kormány előtt is a haza érdeke s csak aztán jön a — sógoré.

Lassan járj, tovább érsz: ezt tartják Széllék. Jó is ezt megszívlelni, mert a gyors, erőszakos haladásnak bukás a vége. A reform-párt, lám, a budapesti ügyvédek körében is megbukott e héten s ott is a lassan haladók maradtak meg vezetőknél. Igaz azonban, hogy az ily »reform«-pártoknak mindig van más színezetük is, a reform mellett. Egy-egy kis »felekezeti« és egyéb színezet is behat a pártba s nem annyira a reformért, mint inkább a — sallangokért folytatnak meddő harcot.

De hát ne beszéljünk tovább harcról, a béke ünnepén. Még az orosz cár is most táviratoz mindenfelé a világ béke érdekében, mi hétköznapi emberek hát legyünk csendben és ünnepeljünk a béke, az öröm, a győzelem és feltámadás ünnepén: husvétii napján.

És várjuk türelmesen, milyen lesz a husvét; fehér-e vagy fekete, sáros-e vagy napfényes és hogy mit hoz a husvétii piros tojás.

Erről azonban majd a jövő hét krónikájában fog zengni az ének.

Kövágó Őrs.

— **(Katonai áthelyezések.)** *Féjér* Dénes főhadnagy az eszéki 28-ik számú honvéd gyalogezredtől a pécsi 19-ik honvéd gyalogezredhez, — *Manyák* András hadnagy a pécsi 19-ik honvéd gyalogezredtől a budapesti 1. számú honvéd gyalogezredhez helyeztetett át.

— **(A tanítónők műkedvelői előadása.)** A pécsvidéki tanítónők egyesülete a színházban folyó hó 22-én és 23-án (szombaton és vasárnap) saját pénztára javára dalmű, vigjáték és előképletből álló műkedvelői előadást rendez. Színre kerül, I. szakasz: a »Bákirálynő«, *Bercik* Árpád vigjátéka 1 felvonásban. Szereplők: *Eckensberger* Ilona és *Radocsa* Mariska urhölgyek. *Allaga* Leo, *Buday* Dezső, *Kammermayer* István, *Kelemen* Lajos, *Kerese* György, *Krajucsics* Milán és *Tomcsányi* Béla. II. szakaszban: *Varázshedgü.* Operette 1 felvonásban. Irta: *Offenbach* Jakab. Fordította: *Szerdahelyi* Kálmán. Közreműködik a cs. és kir. 44. sz. gyalogezred zenekara. Az operettet betanította és vezényli *Eckhardt* Antal. Szereplők: *Ternovszky* Margit úrhölgy. — *Deckleva* Dénes és *Szuly* Aladár. III. szakaszban: *Jákob* álma. (Bibliai) nagy előképlet. Szereplő alakok mint angyalok: *Bach* Mici, *Breining* Olga, *Cankl* Zsófia, *Duka* Mileva, *Eckensberger* Ilona, *Eckensberger* Pelagia, *Eizer* Ilona, *Fekete* Irma, *Löwy* Mártha, *Nagy* Klémi, *Opris* Angela, *Rihmer* Margit, *Rökk* Iika, *Schapringer* Mici, *Schultz* Mártha, *Szántó* Ilona, *Tóth* Mariska, *Zelesny* Sarolta urhölgyek és *Németh* Károly. Mind a három szakaszt rendez: *Bogyó* Alajos. Jegyek ezen két előadásra kaphatók: *Domján* J. könyvkereskedésében (Széchenyi-tér.) Felülfizetésüket köszönettel vesz és hirlapilag nyugtázní fog a rendezőség. Helyárak rendesek: Földszinti és első emeleti páholy 5 frt. Erkélyülés első sor 1 frt 20 kr. Erkélyülés a többi sor 60 kr. Zsölle 0 sor 1 frt 20 kr. Zsölle 6 első sor 1 frt., a többi sor 80 kr. — Másodemelet: Első sor 50 kr. Második és harmadik sor 40 kr. Negyedik és ötödik sor 30 kr. Földszinti állóhely 40 kr. Gyermekek-jegy a földszintre 40 kr. Diak- és katonajegy 30 kr. Másodemeleti állóhely 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Színlapok díjmentesen fognak adatni.

— **(A tanonc és munka-kiállítás)** holnap nyílik meg a belvárosi népiskola helyiségében. A kiállítás bíráló-bizottsága ma délelőtt 11 órakor mondott véleményt a kiállított tárgyak felett. Ugy az eredményt, mint a kiállítás látogatottságának lefolyását keddi lapunkban fogjuk bővebben ismertetni.

— **(Hitközségi közgyűlés.)** A pécsi izr. hitközség képviselőtestülete holnapután (hétfőn) délelőtt 10 órakor tartja az izr. iskola disztermében rendes közgyűlését. A közgyűlés tárgyai lesznek: jelentések a múlt évi működésről, zárszámodásról és vagyoni kimutatásról; továbbá a számvizsgáló bizottság jelentése; előjárásági előterjesztés a kölcsönös segélyező-egyleti betét elhelyezéséről; egy iskolaszéki bizottsági tag választása; előjárásági előterjesztés a posta-kertről és a macses-sütésre nézve kötött szerződésről; adóki-

kivető bizottságok megválasztása és végül indítványok.

— **(Választmányi ülés.)** A magyarországi munkások rokkant és nyugdíj egyesülete pécsi fiókjának választmánya folyó hó 4-én (hétfőn) délelőtt kilenc órakor az Ipartestület helyiségében ülést tart. Az ülésen jelentést tesz a választmány az eddigi taggyűjtés eredményéről.

— **(Husvételi ünnepély.)** A pécsi cipészek és bőrmunkások husvéthétfőjén este ünnepélyt rendeznek a Scholtz-sörházban. Belépti-díj 40 krajcár lesz. Az ünnepélyen lesznek szavaltat és énekelőadások; továbbá világposta is közlekedik s lesz konfetti-dobálás is. A zenét a mulatsághoz *Korodi* Ferenc zenekara szolgáltatja. Kezdeté este 8 órakor.

— **(A hárfásleány büne.)** *Molnár* József vaszari plébánoshoz beállított a napokban egy cigány nő azzal, hogy elhalt rokonaért akar misét mondatni. Majd kérte a plébánost, hogy váltson fel neki egy tizforintost. A plébános erre elővette pénzes dobozát, melyet kinyitott, de egy szempillantásra más teendője akadván, ez idő alatt a cigány nő kicsent a dobozból egy tizforintost. Hanem a plébános észrevette s elvevén tőle a lopott pénzt, feljelentette a csendőröknek. Itt aztán kitűnt, hogy a megcsipett tolvaj *Rehberger* Mari nikolsburgi (morvaországi) születésű hárfásleány, a ki nővérevel, *Rehberger* Borbálával a meződi csárdában már hasonló módon lopta meg *Túri* Józsefné dombovári lakosnőt, kitől 5 forintot sikerült neki pénzváltás ürügye alatt elcsenni. A két leányt letartóztattak és bekísérték a sásdi járásbirósághoz, hol most folyik ellenük a további vizsgálat.

— **(Tűzek.)** Zsibriken leégett a napokban *Hoffmann* József, ottani lakos présháza. Hogy a tűz miből keletkezett, nem tudják. Romonyán is tűz volt a napokban. *Helfrich* Jakab szőlőjében gyuladt ki egy kazal szalma, mitől *Hartmann* Imre és *Hartmann* Ádámnak is egy-egy kazal szalmája leégett. A tűz keletkezési oka igen gyanús; állítólag boszu műve volt s *Hoffmann*nak egy haragosa okozta, a ki ellen a bíróság megindította a vizsgálatot.

— **(Egy évi államfogház.)** *Gallo* Jenő hirlapíró ma kezdte meg a szegedi állami fogházban egy évi büntetését. *Gallo* vichot a debreceni törvényszék nyolc rendbeli kard- és pisztolyparbaj vétségeért két évre ítélte volt, de a tabla leszállította e büntetést egy évre. *Gallo* vich érdekében a vidéki hirlapírók országos szövetsége felségfolyamodványnyal élt, melynek sorsa azonban még nem dőlt el.

— **(Elhalasztott költözködés.)** *Flóris* Endre dr., pécsi ügyvéd, ki a folyó hó elején végkép elköltözni szándékozott Pécsről,

több ügyfeleinek fölkérésére elhatározta, hogy egyes folyamatban levő fontos ügyeik birói elintézéséig elhalasztja elköltözését, hogy azok érdekét itt még kellőleg képviselhesse s lapunkat is felkérte, hogy ebbeli elhatározásáról az érdeklődőket értesítsük.

— **(Véres baleset.)** Monyorósd községben véres baleset történt a napokban. *Tóth* Samu, csepeli illetőségű napszámos ugyanis kazantűtésre szánt fát fűrészelt fűrészelő géppel, a mikor is egy darab fa oly erővel vágódott a fejéhez, hogy feje összezúzódott és ápolás végett be kellett szállítani a pécsi kórházba. Sebe életveszélyes s most otthon felesége két kis gyermekkel aggódva várja életbenmaradását.

— **(Megharapta a kutya.)** Tegnap este *Fischer* Ferenc *Gründler*-utca 25. szám alatti lakos kutyája megharapta az utcán *Kiss* Józsefet. A harapós kutyát megfigyelés végett kiszállította a rendőrség a gyepmesteri telepre s a megharapott ember sebére — mely különben igen csekély — az orvos kiégette.

— **(Halálozás.)** Özv. *Hoffmann* szül. *Bell* Márianna folyó évi március hó 31-én 76 éves korában Pécsen elhalt. Temetése f. évi április hó 2-án délután 4 órakor lesz a *Kisfaludy*-utca 5 szám alatti gyászházból a budai külvárosi temetőben levő családi sírboltba. Az engesztelő szent misét az elhunyt lelkiüdvéért f. évi április hó 6-án tartják a belvárosi plébánia templomban.

— **(Himen táblája.)** A pécsi anyakönyvvezető hivatalnak házassulandók kihirdetési tábláján e héten a következő új jegyespárok nevei olvashatók:

Vastag József, rk., Pécs — *Pacona* Anna, rk. *Csikós*-Tóttós;

Csonka János, rk., Pécs — *Kiss* Róza özv. *Andrasits* István *Rudolfné*, rk., Pécs;

Kratz Ignác, özv., *Keszthely* — *Schapi* rer *Regina* izr., Pécs;

Rudnyay Rózsef, rk., Pécs — *Járfás* Erzsébet, rk., Pécs.

— **(Szakaszparancs szemle.)** *Farkas* Károly csendőrfőhadnagy, a pécsi csendőrszakasz parancsnoka, most járta be szakaszát, hogy ott a szemlét megtartsa.

— **(Megszökött tehén.)** Már rég nem voltunk abban a kellemes helyzetben, hogy olvasóinknak holmi szökött állatról referálhattunk volna s ime most már ismét módunkban van elmondhatni, hogy *Salamon* Imre *martonfai* lakos tehene a napokban fejés alatt megmérgekedett és a nyitva felejtett istálló ajtón át az udvarra s onnan az utcára szökött. A megszökött tehenet csak három órai hajsza után sikerült elfogni.

— **(Piros tojások.)** Benne vagyunk a piros tojásos szezonban. A nagyhét szomorú

Legdivatosabb tavaszi női kabátok és gallérok, ruhakelmék, selymek, napernyők dús választékban.

Meglepő olcsó árak!

KIS ZSIGMOND-nál

PÉCSÉN, takarékpénztári új palota.

előhangjai már elhangzottak, mikor az összes templomban elénekelték a passiót. És mégis öröm közt folyt le a hét. A diákok boldogan siettek haza szüleik körébe, magasan lobogtatva a második harmadév értesítőjét, mely rendszerint már jobb, mint a karácsonyi. Azután eljött a feltámadás napja: nagyszombat, mikor az ünnepélyes Alleluja hirdeti a Megváltó feltámadását. Holnap reggel a titokzatos nyulacska szép piros tojásokat hoz a jó gyermekeknek. A kirakatok csillogó tükörlakái mögül mindenütt ilyen piros tojások mosolyognak a járó-kelőkre s az apró emberkének egész csoportokba verődve, vágyakozó szemekkel nézik a sok-sok husvétit tojást. Az elmés-öntözőknek is nagy keletjük van ilyenkor, meg a parfümöknek.

— **(Korcsmai verekedés.)** Lambert János és Fidelisch József kiskozári lakosok a napokban borozás közben összevesztek a falu korcsmájában. Később a szóváltásból verekedés támadt, miközben Fidelisch, Lambertet egy sörös pohárral fején súlyosan megsebesítette. A dolognak a bíróságnál lesz folytatása, ahol a felvétellett orvosi láttelel alapján a sérült panaszt emelt a támadója ellen.

— **(Feltört présház.)** Krauser Antal m.-üröghi lakos szőlőhegyi présházát a napokban eddig ismeretlen tettesek feltörték s abból többféle házi szerszámot és egy tizenkét literes hordó bort elemeltek. A tetteseket keresik.

— **(Elcsipett tolvaj.)** A napokban mi is megirtuk, hogy Gertner Lajos kishajmás-pusztai lakos házából ismeretlen tettesek, az éléskamra ajtajának feltörése után, körülbelül nyolc forint értékű élelmiszert elloptak. A tettest a napokban sikerült Lánocs János foglalkozás nélküli vándorló legény szeméjében elfogni. Lánocst — ki beismerésben van — átadták a bíróságnak.

— **(Ellopott husvétit tojás.)** Magda Vince egerághi lakos házában nagyban készültek a husvétit tojás festésre, midőn egy rongyokba burkolt öreg asszony jött az udvarukba, ki alamizsnáért könyörgött. Magdáné bement a szobába, hogy aprópénzt keressen a koldus részére, de mire kiért, a koldusasszonynak csak hűlt helyét találta már. Vele együtt eltűnt egy kosár is a konyhából, melyben ötven darab válogatott tyúk-tojás volt. A tolvaj koldusasszony kiléte iránt megindították a nyomozást.

— **(Csendőrségi hír.)** Wenninger József, m. kir. csendőrőrnagy, másodtörzstiszt, a székesfehérvári VI-ik számú csendőrkerület állományában parancsnokhelyettesé kineveztetett.

— **(A püspök a bányászoknak.)** Hetey Sámuel megyéspüspök a pécsi bányamunkások betegsegélyző és önképző-egyletének husz forintot adományozott.

— **(A táncos felelőssége.)** Münchenben egy táncteremben Kunz Róza varrónő polkát táncolt Fischer Miksa ügynökkel. Amint ebből is látszik, a polka szép volt. De Miksa cifrázta és ez volt a baj. Miksa balra táncolt, majd hátrafelé, aztán többszörös pördüléssel a falhoz vágta Kunz Róza varrónőt, majd elesett vele együtt. Kunz Róza varrónő a mentők fogatán távozott a bálból s Miksa másnap jelentkezett a büntető bíróságnál, mint súlyos testisértés okozója. Miksától ez lovagias

cselekedett volt, de a bíró hazaküldte, kimondván, hogy ennyire már mégsem felelős táncosnője épségéért a táncos.

— **(A férfi-divat.)** A divat rabszolgái ismét sóhajtani fognak egyet. Az újabbajta lehajtott gallérok egy fél hüvelykkel nőttek. Most már igazán rászólnak ezek a gallérok a vasgyűrű elnevezésére. A nyárra ismét divat lesz a finom, disztigváltan színes vászon- és battiszt, de csupán fehér gallért és kézelőt szabad hozzá viselni. Ez a szabály nem szól a tenniszingekre, a melyek finom, mosóselyemmel átszőtt vászomból készülnek. A kézelő helyét ezeknél vékony szalag foglalja el, a gallér pedig fehér és lehajtos. Divatos lesz a heliotrop színű ing, de nem fogja kiszorítani a tavaly oly divatos halványkéket és rózsaszínűt. Az elegáns estélyöltözékhez, a fél-lakkcipőhöz való harisnya vagy selyem, vagy cérna, fekete selyemhímzéssel. Közönséges használatra is fekete harisnya a divat, de a rajta levő vékony függőleges sávok színesek. A sportharisnyák igen élénk színűek és feltűnő mintázatauk. De az elegáns sportsman csak előkelően sötét nadrágban, harisnyában biciklizik vagy játszik tennist és golfot.

— **(Megrugta a ló.)** Komócsin János nagykozári lakost a napokban könnyen végzetessé válhatott baleset érte. Komócsin — ugyanis — a helység kovácsánál a lovát patkoltatta, midőn az egyik ló hirtelen kikapta lábát a vasaló kovács kezéből s úgy megrugta Komócsin János bal lábát, hogy csontpedest szenvedett. A szerencsétlenül járt gazdát eszméletlen állapotban szállították lakására, ahol most ápolják.

— **(Husvétit ajándékot lopott.)** A mai piacon lopáson érték egy falusi asszonyt. Lopott az istenadta, még pedig azért, hogy a lányának husvétit ajándékot vihessen haza. Mikor pedig rajtacsípték a lopáson és átadták a rendőrségnek, még 5 panaszkodott, hogy ha tudta volna, hogy ilyen nagy sort keritenek a kis esetből, dehogyan lopott volna! A tolvaj asszonyt *Bosnyák Mandának* hívják, szőkédi illetőségű; egy pár csinos cipőt lopott el egyik cipőárustól, a mi miatt most átadják az ügyét a bíróságnak.

— **(Hogy lehet pénzt szerezni?)** Ezt szerette volna kitalálni *Pallér Mari*, egy vállalkozó szellemű leányzó, a ki *Bujanovits Tamás* nagykozári lakosnál szolgált. Mikor maga már nem boldogult a problémával, *Rein József* nevű ismerőse ellátta jó tanácssal. Felbuzdította, hogy a gazdája fiatal libáit hajtsa el hozzá, ott majd felnevelődnek és akkor az árukon megosztózkodnak. *Pallér Mari* úgy is tett. A gazdájának 38 darabból álló liba-falkáját két éjszaka szörén-szálán eltűntette, illetve áthajtotta *Rein József*hez. Hanem hát turpissága csakhamar kiderült és a leány sirva ismerte be bűnét, *Rein József*et okozva mindenért. Az pedig időközben tuladott a libákon s így most mindketővel a bíróság fog végezni.

A legjobb háziszser. Vannak népszerű háziszser, melyek oly kitűnő hatásuk, hogy kisebb bajoknál a legjobb szolgálatot teljesítik, sőt gyógyító tulajdonosságokkal bírnak. De csakis a valóban jónak bizonyult háziszser, mely méltóak a közbizalomra. Ezek közé tartozik első helyen *Brázay sóborszesze*, mely rendkívül jó hatással van a fül-, szem-, fog- és torokbaj ellen, megszünteti a szagatást,

fejfájást, migraint, a legjobb hajmosó szer; eltávolítja a kúteget, pörsönést, kitűnő hatása van a gyenge szemre. Az orvosok négyféle-képen javallják és pedig bedörzsölésre, borogatásra, belsőleg és gyuró-gyógymódra, mint azt, dr. *Lőrinci Ferenc* a használati utasításban különösen kiemeli. Kapható minden nagyobb fűszerkereskedésben, de a számos utánzat elkerülése céljából ajánlatos csak az olyat elfogadni, melynek címkéjén *Brázay háza* alatta 19. vagy 20. számú védjegy látható és palackjai és kupakjai a *Brázay cég* felirattal vannak ellátva.

— **Lapunk legközelebbi száma kedden este jelenik meg.**

— **A drágakövek divatja.** Az angol hölgyvilágban színes drágakő ellenes divat kapott lábra a bájos angol missek és missisek különös előszeretettel viselnek minden drágakövet a mi nem smaragd vagy rubin így a tumalint, topazt, sőt az újabb időben a nemes opált. A dolog úgy áll, hogy egyesek babonáságból nem igen hordták az opált, mert mint most már köztudomásu, hogy a franciák irigységből azt a hirt terjesztették a magyar opálról, hogy annak viselése szerencsétlenséget hoz. *Victória* angol királynőnek az opál kedvence köve és jubileum ünnepségén gyönyörű opál ékszereket viselt, melyek általános meglepetést és tetszést arattak. Azóta az angol arisztokrata hölgyek nagy szeretettel hordják ezt a páratlan szép drágakövet. Miatán pedig az angol divat a Szajna partján is hódít, a párisi nők is vetekedve veszik fel az opál ékszereket, nem törődve most már a babonával. Ily módon tehát a nemesopál e speciális magyar drágakő divatja újra itt van. A legszebb páratlan művészi kivitelű opál ékszerek eredeti angol foglalatban nevezetesen gyűrűk, függők, karkötők, melltűk, nyakékek, legujabb láncok nemes opálokkal ékítve dus választékban kaphatók *Schönwald Imre* ékszerésznél *Pécsett, Király-utca*.

Pécs szab. kir. város

meteorológiai állomása jegyzetei

1899. április 1. reggeli 7 órakor.

Barometer (redukált) = mm. 65.3.

Hőmérsék = 3.3 °C

• maximuma: 10.8 °C

• minimuma: 3.5 °C

Páranomás: 3.3 mm.

Relatív nedvesség: 55

Felhőzet: 7° Ci. Cum.

Szélirány s erő: N. W.

Csapadék 24 órai: N. W. 3 0.2 mm.

Hűvös, borult, derülésre kilátás.

Dr. *Czifer*.

Művészet, irodalom.

○ **Szalay Károly Pécsett.** Somogyi Károly színigazgató egy fiatal tehetséges színésszel szaporította társulata tagjainak számát. *Delli Lajos* helyett, annak szerepkörére *Szalay Károlyt* szerződtette, ki mellesleg szólva egyik pécsi tekintélyes polgári család sarja s fivére *Bognárné Szalai Ilona* a pécsi szintársulat tagjának. A fiatal színész nálunk holnap este mutatkozik be.

○ **A pótsezon.** Somogyi Károly az ez évi pótsezont elég érdekes műsorral nyitja meg, mert akarja, hogy a szerződtetett új tagok, a legjobb szerepeikben mutathassák be magukat a közönségnek. Vasárnap lép föl először *Forray Terike*, az új szubrette, a ki tavaly a *Kolozsváriaknak* volt a kedvence, ugy szintén *Szilágyi* (*Andorfi* utóda), a ki viszont a görögök dédelgetettje volt.

Az ünnepi előadások a következőleg alapítottak meg:

Vasárnap d. u. *Viola*, énekes népszinmű, este *Forray Terike* és *Szilágyi Dezső* első felléptével *Holtomiglan*, fővárosi énekes életkép, holnapután hétfőnd. u. Gyurkovits lányok, este ugyancsak *Forray Terike* második felléptével *Vörös sapka*, Vidor énekes népszinműve kerül színre.

○ **Ofélia.** *Krámer Elemér*, lapunk belmunkatársa, Ofélia cím alatt egy modern társadalmi regényre hirdetett előfizetést. A szerző felkéri mindazokat, kik előfizetők gyűjtésére vállalkozni szivesek voltak, hogy a gyűjtőleveket legkésőbb április 15-ig címére, a „Pécsi Figyelő” szerkesztőségébe beküldeni sziveskedjenek.

○ **Dalaim.** (Eredeti népdalok; zenéjét szerzette dr. *Schmidt Antal*.) A név, melyhez a tíz füzetet kitöltő dalok keletkezése fűződik, korántsem ismeretlen a nagy közönség előtt. Mindazonáltal megtörténik ő vele is, mint az összes népdalszerzőkkel, hogy, míg dalainak fülbemászó akkordjait lépten-nyomon éneklivalaki, a művészre, ki evvel megajándékozta a világot, alig gondol valaki s még kevésbé sejtik a dalos ajakak, hogy a szerző a pécsi közpórház egyik fiatal orvosa. Mióta azonban utcahosszat minden könyvkereskedés kirakátaban ott diszlik egy-egy füzet a dalgyűjteménynek, melyben a szerző dalainak legjavát foglalta össze, azóta a szerző neve is ajkrolajkra száll.

Schmidt Antal dr. élénk zenei tudással, kész technikai alaposággal dolgozik. Elkerüli a mai zeneszerzők legnagyobb hibáját, kik műdalokhoz való technikai fordulatokban gazdag zenéjüket egy-egy népdalszerű szöveghez alkalmazzák s azzal kecsegtetik magukat, hogy népdalt szerzettek. Korántsem. A népdal megteremtéséhez hangulatokban gazdag lélek, érző szív kell, mely azután alapos zenei tudással párosulva megteremti azt, hogy a zene is miként a szöveg egyetlen gondolatnak legyen a kifejezése. Schmidt dr. e tekintetben ötletesen dolgozik. Nem keresi a cifra, hangzatos akkordokat, miként nem keresi az igazi népdal a frazist. Megmarad mindenütt a maga keresetlen egyszerűsége mellett, melyről talán még önmaga is meg van győződve, hogy mennyire fokozza a hatást. Dallamai fülbemászók, zengzetesek és könnyedségükkel nemsokára szájról-szájra fognak szállni. Merő közvetlenségüknek, egy-egy jóra való ötletnek köszönik bájosságukat. Az első eljátszás után emlékezetes marad a játszó előtt zenéje s gyönyörködni fog hosszú időn át dalaiban, melyek mindenképen méltók Erdélyi Zoltán, Pósa Lajos, Várady Ferenc költeményeihez.

A tíz füzetbe foglalt 22 dal közül kivállik a „Sirassatok, ha meghalok”, ma már az egész országban ismert dal, melyhez méltóan csatlakozik egy pár gyönyörű melódiájú darab. De dacára ennek, be kell vallanunk, hogy dalai közül közvetlenebb hatást fognak gyakorolni az élénkebb menetűek, telve bájos akkordjaikkal, mint a lassúak, melyekben az egyhangúság gyakran elnyomja a hatást.

A dalok egyenként egy-egy barátjának, ismerősének vannak ajánlva, kik között számos ismert pécsi névre akadunk.

A kiállítás méltó a tartalomhoz s a kiadó igazán dicséretre méltó izléséről tanusodik.

Az egész gyűjtemény ára 6 frt., de egyenként is kapható minden könyvkereskedésben és a szerzőnél Pécsen. Egy-egy füzet ára 1 korona 20 fillér.

(Zd.)

○ **A megyéspüspök pályatétele.** *He-tyey* Sámuel megyéspüspök pályázatot hirdet valláserkölcsi dolgozatokra. A pályaművek július hó végéig hozzá küldendők be s a legjobbakat tiszteletdíjban fogja részesíteni s a nép számára kinyomatja. A pályatételek a következők: 1. Hogyan mutassuk ki hódolatunkat a 19-ik század végén és a 20-ik század hajnalán a Megváltó Jézus iránt és Krisztus

Urunk földi helytartója, a római pápa iránt? — 2. Mivel tartozik az ezeréves Magyarország az Isteni Gondviselésnek és apostoli szentszéknek? — 3. A keresztény vallás üdvös eredményei Magyarországon. — 4. A magyar szentek rövid története a nép számára.

Előfizetésre való felhívás.

A közeledő április-juniusi évnegyedre új előfizetést nyitunk lapunkra.

Olvasóink sokkal inkább ismerik lapunk multját, naponkint tapasztalják munkásságát, semhogy hosszasan szükséges volna fejtegetnünk a programot, mely szerint működünk a multban, munkálkodunk a jelenben és melyért küzdeni fogunk állhatatos kitarással a jövőben!

Egy negyedszázadot meghaladó időn keresztül küzdött lapunk már eddig is a függetlenségi eszme szolgálatában s ebben a küzdelemben kitartásra buzdította nemcsak a közönségnek folyton gyarapodó támogatása, hanem lelkesítette az a törhetetlen meggyőződésünk is, hogy a függetlenségi eszmének előbbutóbb diadalmaskodnia kell, mert élő eszmét örökre eltemetni nem lehet.

A közelmúlt napok politikai eseményei igazat adtak lapunknak. Az ellenzék — melynek küzdelemben hű harcos volt lapunk is — diadalmaskodott; a nemzet jogait megőrizni nem tudó Bánffy-kormány megbukott, az elernyedé talmi-szabadelvű párt uralma lejárt s az új kormányba és pártjába a fúzió útján új, az igazi szabadelvűséggel kecsegtető éra költözött.

De mert a hatalom gyakorlása szigorú ellenőrzés nélkül könnyen eltéved a jog és alkotmányosság ösvényéről, ma is szükség van ellenzékre s ez ellenzék az új pártalakulások folytán ma — úgyszólván — egyedül a függetlenségi párt képezi. Lapunk a függetlenségi eszme szolgálatában állván, továbbra is az ellenzék hű harcostársa lesz s ezt a feladatot a jövőben is egész odaadással fogja teljesíteni.

Az ország és külföld nevezetesebb eseményeiről s az országgyűlésről szóló távirati tudósításainkkal megelőzzük mindenkor a fővárosi újságok közléseit. *Hirrovatunk* ezután is élénk és változatos tartalmu lesz. Közöljük minden csütörtökön este megjelenő számunkban a pécsi kir. táblai *Értesítő* is, a mi nemcsak az ügyvédekre, de minden ügyes bajos félre nézve is aktuális fontossággal bír, kinek bármily jogügye a kir. táblához kerül. *Tárca-rovatunkban* s jövőre is könyvalakban közlendő *regényekkel* bőven gondoskodunk olvasóink szórakoztatásáról is, szóval mindent elkövetünk, hogy minden tekintetben kielégítsük olvasóközönségünknek egy a *modern igényeknek megfelelő napilaphoz* fűzött várakozását.

Előfizetési árak:

Lapunk előfizetési ára, mely az összes napilapok között a legolcsóbb, a következő:

egész évre	10 frt.
félévre	5 frt.
negyedévre	2 frt. 50 kr.
egy hónapra	— » 85 kr.

Vasárnaponkint megjelenő népies **heti kiadásunk** előfizetési ára:

egész évre	3 frt.
félévre	1 frt 50 kr.
negyedévre	— » 75 kr.

Az előfizetés legcélszerűbben postautalvánnyal eszközölhető. Előfizetések a „Pécsi Figyelő” kiadóhivatalához (Pécs, Mária-u. 1. sz. a.) küldendők.

Mutatványszámokat kívánatra bárhová küldünk.
Hazafias tisztelettel

a

„PÉCSI FIGYELŐ”
szerkesztősége és kiadóhivatala.

T a n ü g y.

(**Ösztöndíj-pályázatok.** Pécs szab. kir. város tanácsa köztudomásra hozza, hogy a pécsi kath. főgimnázium tanulói részére megállapított ösztöndíjak közül 1898/99-ik tanévre a következők jöttek üresedésbe, u. m.: egy Szedlmayer-féle 45 frttal, egy Makay-féle 40 frttal, két Hadnagy-féle 20 frttal. Megüresedett továbbá az egy tanévre adományozandó: Farkas Ratkó-féle ösztöndíj 42 frttal, Gebauer Izor féle 80 frttal, melynek fele f. évi június hó végével, másik fele pedig december hónapban fizetendő ki, végül az Incédy-féle jutalomdíj 64 frttal, mely évenként július hó 2-án fizetetik ki. A város tanácsa felhívja mindazon főgimnáziumi tanulókat, kik ezen ösztöndíjakra előmenetelük és viszonyaik folytán igénynyel bírhatnak, hogy születési, iskolai és szegénységi bizonyítvánnyal ellátott pályázati kérvényeiket folyó évi május hó 10-ig a pécsi kath. főgimnázium Igazgatóságánál nyujtsák be.

Közgazdaság.

□ Hitelesített palackok és poharak.

A kereskedelmi miniszter rendeletet bocsájtot ki, amelyben kimondja, hogy a vendéglőkben, korcsmákban és egyéb nyilvános helyeken italok kimérésére használt nyitott palackok és poharak mértékhatárát ezentul hitelesíteni kell, illetőleg ezentul csak ilyen korona bélyeggel hitelesített palackok és poharak használhatók. Részletezi a rendelet a hitelesítés módját és meghatározza azt is, hogy a mértéket jelző vonalak a palack és pohár melyik részén alkalmazandók. Hogy pedig a már használatban levő és készletben levő palackok és poharak értéküket ne veszítsék megengedi a miniszter, hogy azokat bizonyos föltétel mellett ez évi június hónap elsejéig az új előírás szerint hitelesítsék. A rendelet nyitott palackokra és poharakra már a mult év július elsejétől kezdve hatályban van, zárt sörös palackokra 1901. évi július 1-én lép hatályba. Megállapítja a rendelet a hitelesítés díját is. Egyszerű palackok és poharak hitelesítése ürtartalomra való tekintet nélkül, 4 krajcár, oly poharaknál pedig, amelyekben több mérték van jelölve, még külön két krajcár a maximuma. Azzal végződik a rendelet, hogy aki a megállapított határidőn túl megfelelő hitelesítéssel nem bíró palackokat, vagy poharakat használ, kihágást követ el és törvényes szabályok szerint megbüntetendő. Az elzárt, lepecsételt, etikettel ellátott és finom bort tartalmazó palackokra és a hozzájuk való poharakra nem vonatkozik a rendelet.

□ Borértékesítő szövetkezetek.

Darányi földművelésügyi miniszter nagyszabású akciót szándékozik megindítani borértékesítő szövetkezetek alapítása iránt. A miniszter a Központi mintapincéből és a Magyar bortermelek országos szövetkezetéből nagy központi borértékesítő szövetkezetet szándékozik létesíteni jelentékeny állami támogatással, melynek tagjai volnának a vidéki borértékesítő szövetkezetek és a nagy bortermelek, célja pedig borértékesítő szövetkezetek létesítése a vidéken, azok, valamint a nagytermelők borainak értékesítése Magyarországon és a külföldön, borrhaktárak létesítése, kimérések ellátása, boraukciók rendezése, borok beraktározása, bizományi számlára való eladása, előlegek nyújtása, stb. A miniszter az érdekeltek meghallgatása végett e hó végén ankétot hív egybe, melyre a meghívók a legközelebbi napokban szétmennek.

VASUTI MENETREND.

PÉCSRŐL INDUL:

	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Budapestre	8:22	11:41	3:06	11:30
<i>B.-Szt.-Lőrincz</i>	8:48	12:12	3:40	12:07

(B.-Szt.Lőrinczről)

B.-Sellyére v. v.	4:55	tv. sz. sz.	9:15	v. v.	3:46
Uj-Dombovár érk.	9:57	1:32	5:01	1:57	

Kaposvár felé ind.

gy. v.	10:08	sz. v.	1:56	gy. v.	6:31	sz. v.	2:15
(Báttaszék felé sz. v. 3:10 tv. sz. sz. 2:30)							

Uj-Dombovár ról ind.	10:04	2:32	5:21	2:56
Budapestre k. p. u. é.	1:25	8:00	8:35	8:20

	V. v.	Sz. v.
Bares-N.-Kanizsa-Bécs felé	8:29	6:34
<i>B.-Szt.-Lőrincz</i>	9:04	7:11
<i>Barcs</i>	10:51	8:55
<i>N.-Kanizsa</i>	1:29	11:41
<i>Bécs</i>	8:50	8:52

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.
Eszék felé	5:35	12:14	4:20	8:18
<i>Üszögh</i>	5:50	12:25	4:34	8:30
<i>Villány</i> érk.	6:39	1:10	5:24	9:18

(Mohács felé sz. v. 7:00 v. v. 10:35 sz. v. 1:55 sz. v. 9:51)				
Mohács érk.	7:44	11:35	2:39	12:35

Hajó közl. lefelé ind. reggel 8:30, fölfelé este 7:00

<i>Villány</i> ind.	6:49	1:17	5:31	9:23
---------------------	------	------	------	------

<i>Eszék</i>	8:08	2:25	6:44	10:40
--------------	------	------	------	-------

PÉCSRE ÉRKEZIK:

	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.
Budapest ről ind.	9:30	7:15	8:00	3:00
Uj-Dombovár ra érk.	2:45	10:03	1:30	6:21

	sz. v.	gy. v.	sz. v.	sz. v.	gy. v.
Kaposvárról ind.	1:21	4:11	8:52	1:03	4:44
Uj-Dombovár ra érk.	2:26	4:46	9:52	2:07	5:14
Báttaszékről ind.	tv. sz. sz.	9:52	sz. v.	9:53	
Dombovár ra érkezik	1:40	12:55			

	tv. sz. sz.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	gy. v.
Uj-Dombovár ind.	5:30	3:10	10:15	2:17	6:26
<i>B.-Szt.-Lőrincz</i>	7:31	4:41	11:34	3:39	7:32
Pécsre érk.	8:18	5:15	12:04	4:10	7:58

	Sz. v.	Sz. v.
Bécs ből indul	6:40	7:40
<i>N.-Kanizsára</i> érk.	1:35	3:42
<i>Barcsra</i> érk.	4:50	7:21
<i>Pécsre</i>	7:46	9:40

	V. v.	V. v.	Tv. sz. sz.
B.-Sellyér ől ind.	7:24	6:05	10:13
<i>B.-Szt.-Lőrincz</i> érk.	8:27	7:01	11:25
Pécsre érk.	9:40	7:46	—

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Eszék ről ind.	5:34	8:48	12:25	8:15
<i>Villányba</i> érk.	6:48	10:03	1:40	9:46
Mohács ról ind.	5:50	9:15	12:20	8:25
<i>Villányba</i> érkezik	6:35	10:00	1:05	9:10
<i>Villányból</i> ind.	6:55	10:13	1:50	9:56
Pécsre érk.	8:01	11:23	2:53	11:30

Hajó érk. Mohácsra fölülről reggel 7:20, alulról d. u. 5:45.

TÁVIRATOK.

— **Meghiusult merénylet.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Párisban *Ozouf* nevű egyén a boulognei erdőben egy járókelőt revolverrel leterített. A merénylő azt hitte, hogy az illető *Loubet* köztársasági elnök.

— **Dreyfus ügye.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A párisi „Figaró“ közli *Paty du Clam* őrnagynak a semmitőszék előtt tett vallomását. A vallomás

lényege az, hogy az őrnagy Dreyfusszal és Esterházy-Walsinnal szemben mindenkor felelősebbé parancsa értelmében járt el.

— **Hajó-törés** („A Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A szerencsétlenül járt „Stella“ nevű hajó utasai közül — mint Londonból írják — hetvennégyet megmentettek; nyolcvankilenc hiányzik.

— **Ki nyert?** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A Tisza-szegedi sorsjegyek húzásánál ma százezer koronát nyert a 338—86 számú sorsjegy.

— **Khina elzárkózik.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Pekingből írják, hogy *Cungli Jamen* körlevelet intézett az európai kormányokhoz, melyben kijelenti, hogy ezentúl földet nem ad bérbe.

— **A pápáról.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Rómában ma a papa a nagyszombati prédikáción nem volt jelen. A feltámadás ünnepén is távol lesz.

Budapesti börze.

— Saját tudósítónktól. —

Pécs, 1899. április 1.

A budapesti gabona-börze árai ma a következők:

Buza, őszre: 9:26; későbbi szállítás: 8:43. — *Tengeri*, májusra: 4:52. — *Rozs*, májusra: 7:94. — *Zab*, őszre: 5:67. —

Az értéktőzsdén az árai a következők: Osztrák hitelrészvény: 371:25. — Magyar hitelrészvény: 398:00. — Államvasut: 366:00. —

Laptulajdonos Felelős szerkesztő
SZAUTTER GUSZTÁV **PLEININGER FERENC**
TALIZS JÓZSEF
kiadó.

HIRDETÉSEK.

NICK A. K.-nál

Pécsen, a Bazar-udvarban.

Nagy választékban kapható:

Kitünő Kassai sonka

kilója 1 frt 10 kr.

Kitünő Grácsi sonka

kilója 1 frt.

Ezenkívül ajánl a husvéti ünnepekre finom prágai sonkákat és prágai császárhúst, finom valódi nizzai olaj és borecetet literes üvegekben, nemkülönbén nagy választéku legizlésebb csemegéit.

„Gazdák figyelmébe“

ajánlom a kitünő minőségű eredeti „Magyar kincs“- „Max Eyth“- Seidowitz- rózsa- és hópehely-

magburgonyáimat,

Olaszi Gabriella

Görcsönyben (Baranyamegye).

500 forintot

fizetek annak, a ki a **Bartilla fogvizének** használata mellett, üvege 35 kr., valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája büzik. (Csomagolásért külön 10 kr.) A **Bartilla's Erben, (E. Winkler Wien, 19/1. Sommergasse 1. Kapható Pécsen: Gelteh és Graeff Ferenciek-utca 6., és Zsiga László Széchenyi-tér 18.**

Kérjünk határozottan mindenütt **Bartilla**-féle fogvizet. (Hamisítványok feljelentői jól díjaztatnak.)

Oly helyekre, hol nem kapható, **bérmentve** küldök 7 üveget 2 frt 60 krért, 16 darabot 4 frt 50 krért.

Nélkülözhetlen télen-nyáron!

Uj találmány!

Az „**Első pécsi tűz-alágyújtó készítő**“ ajánlja ezen új találmányát, melyből egy kis koczka (1 □ hüvelyk) elegendő a legnagyobb fahasáb meggyújtására, mindenféle más gyújtóanyag (papir, szalma, forgács stb.) hozzáadása nélkül.

Ára 1000 darab

2 frt 50 kr.

1 csomag (100 db.)

25 kr.

Kapható

Landesz Károly feltalálónál

PÉCSETT, légszeszgyár utca 14. szám (a villam-telep atellenében)

és minden jobb fűszer üzletben.

RICHTER-féle HORGONY-PAIN-EXPELLER

Linimentum Capsici compos.

Ezen hirneves háziszert ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésésként alkalmaztatik közvényenél, csúznál, tag-szaggatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszert, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél **Budapest**en. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony“ védjegy és Richter özégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.**

RICHTER F. AD. és TSA., osász. és kir. udvari szállítók, **RUDOLSTADT** (Thüringia).

Kiadó lakás.

Pécsett az Ágota- és Alsó-Puturluk-
utca sarkán egy nagy, utcai szobából, elő-
szobából, konyhából s más szükséges lakás-
részekből álló

csinos lakás

azonnal kibérelhető. A föltételek ugyanott Si-
risaka Andornál tudhatók meg.

Scholz Antal és Fia

sörfőzdéje Pécsett.

Ajánlja elismert legjobb minőségű

Korona sörét

hordókban és palackokban.

Megrendeléseket hordókban vagy 25
üveggel palackokban házhoz szállítat.

Szőlősgazdák figyelmébe.

Van szerencsém t. c. értesíteni, hogy ez
idén ismét az

amerikai ojtó gummi

gyárból a föelárusítást megkaptam, tehát ké-
rem szükségletét mielőbb nálam jegyeztetni,
miután az árak később emelkednek.

Kiváló tisztelettel

Ifj. Schvarcz Benő.

344./1899.

végrh. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi
LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel köz-
hírré teszi, hogy a pécsi kir. járásbíró-
ság 1899. évi V. V. 82 számú végzése követke-
zőtében, Dr. Miltényi Miklós ügyvéd által képvi-
selt, Geiringer Lajos javára, Rechnitzer Benő
ellen 271 frt 77 kr. s jár. erejéig 1899. évi
márczius hó 9-én foganatosított kielégítési
végrehajtás útján le- és fölülfoglalt és 500 frt
30 kr-ra becsült kész gyermek- és férfi-ruhából
álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a pécsi kir. járásbíró-
ság V. V. 82/2. számú végzése folytán 271 frt
77 kr. tökekövetelés, ennek 1899. évi január
hó 24. napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltó
díj és eddig összesen 33 frt 30 kr-ban bíróság
már megállapított költségek erejéig Pécsett,
Ferenciek-u. 12. leendő eszközlésére, 1899.
évi április hó 10-ik napjának délutáni 2
órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni
szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg,
hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX.
törvénycikk 107. és 108. §-a értelmében kész-
pénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, becs-
áron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előrverezendő ingóságo-
kat mások is le és fölülfoglaltatták és azokra
kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés
az 1881. évi LX. t.-cz 102 §. értelmében ezek
javára is elrendeltetik.

Kelt Pécsett, 1899. évi márcz. hó 25-ik
napján.

Fonyó István.

kir. bir. végrehajtó.

Legolcsóbb árak! Legnagyobb választék!

Sieburger és Társa

Első magyar papír-kárpit-gyár

BUDAPEST.

Raktár: V. ker., Fürdő-utca 8. szám.

Gyár: III. ker., Lajos-utca 9. szám.

Ajánlják a legnagyobb választékban raktáron levő
saját gyártmányu legfinomabb angol, francia, va-
lamint japán

papír-kárpitokat

lakások, irodák, kávéházak, szállodák, vendéglők,
fürdők, továbbá

nyaralók

diszítésére, úgy mint „Linerusta Walton“-féle
gyártmány mint díszdekoráció Lamberie, fa-
lak és menyezetek részére.

Vidéki megrendelések a legondosabban lesznek
eszközölve és kívánatra saját munkásainkat küld-
jük a megbízatások végzésére.

Mintakártyákkal, valamint költségvetéssel
készséggel szolgálunk ingyen.

Szolid munka. Pontos kiszolgálás.

BERGER-féle GYÓGY-

KÁTRÁNY-SZAPPAN

orvosi tekintélyek által ajánlva, Európa legtöbb államaiban nagy
sikerral alkalmaztatik

mindennemű bőrkütegek

ellen, nevezetesen idült pikkely-sömör, koszos elődi
kütegek, ugyszintén orr-rezesség, ótvár, fagydag, láb-
izzadás, fej- és szakállkorpa ellen. A Berger-féle
kátrányszappan tartalmazza a fa-kátránynak 40
%-át és minden egyéb, a kereskedelemben előforduló
kátrányszappanoktól lényegesen különbözik. Csak-
sok elkerülése végett határozottan Berger-féle
kátrányszappan megrendelése s az ismert védjegyre való megrendé-
tetes keretik. Idült bőrbetegségeknel sikerrel alkalmaztatik a
kátrányszappan helyett a

Berger-féle gyógy-kátrány-kénszappan.
A gyengébb kátrányszappan az aerebör tisztátalansággal
eltávolítására, a gyermekeknek valamennyi fejbetegségei ellen feltű-
mulhatlan bőrtisztító, mozdó és fürdőszappan mindennapi
használatul szolgál

Berger-féle glicerín-kátrányszappan

35% glicerín tartalommal és finom illattal. Ára minden fajnak használat
utalással együtt 35 kr., dobozokban 3 drb 1 frt, 6 drb 1 frt 90 kr.

A többi Berger-féle szappanokból különösen kiemelendők
Benzoe-szappan a bőr finomítására, **borax-szappan** pattanások
ellen, **carbóli-szappan** a bőr simítására himlőhelyeknél és mint fer-
őtlenítő szappan, **Berger-féle fenyő fürdő-szappan** és **fenyő-
pipere-szappan**, **Berger-féle gyermek-szappan** az aerebör tisztítására
részére (25 kr.) Ichthyol-szappan rheuma és arcvörösség ellen,
szeplő szappan igen hathatós, **Tannin szappan** lábizzadás és
hajkihullás ellen. **Fog-szappan** köcsögben. 1. sz. rendes fogaknak,
2. sz. dohányosoknak. Ára 30 kr., a legjobb fogtisztító szer. A többi
Berger-féle szappanokat illetőleg utalunk a röpiratokra. Csak
Berger-féle szappanokat kell kérni, mintán számtalan hatástalan
utánzatok vannak, Gyár és főraktár: **G. Hell & Comp. Troppan.**
Érdemjellel kitüntetve a nemzetközi gyógyszerkiállításán Bécsben 1883.

LEDERER M.

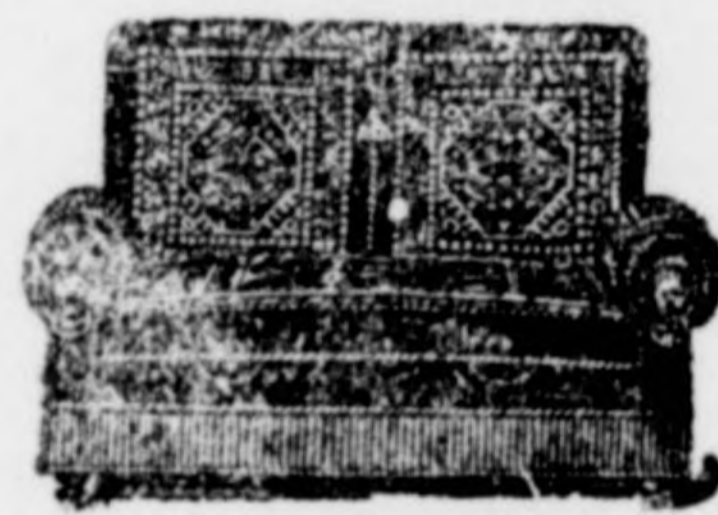
kárpitos és díszítő Pécsett,

Király-utca 20. sz. (Schönwald ékszerészszel szemben.)

Ajánlja a legelegánsabb és legujabb

kárpitos bútorok, garniturák, futelek, divánok és
ottománokat

a legegyszerűbbtől a legfinomabbig legolcsóbb árak mellett.

Szabadalm. ágykerevet.

Szabad. ágykerevet

UNICUM nyugvómadraccal.

Mindennemű javítások pontosan és lelkiismeretesen eszközöltetnek.

Megrendelések csakis legujabb minták szerint gyorsan és olcsón készítettnek.

Szoba-kárpitozások a legujabb minták szerint stilszerűen és olcsón esz-
közöltetnek.

Védjegy 19. és 20. sz.

Az általánosan ismert, jó hírnévnek örvendő s több-
oldalulag kitüntetett sósorszesz-készítményem —
kellendőségénél fogva sok utánzásnak lévén az
utóbbi időben kitéve, elhatároztam, hogy azokon
czimjegyeimet módosítom s arra kék nyomatban
saját házam külső alakját veszem fel, bejegyeztetvén
azt egyszersmind védjegyként a budapesti iparka-
maránál.

Sósorszesz

Általánosan elismert kitűnő házi-szer, különösen a
bedörzsölés kenő-gyuró-gyógymódnál (massage)
igen jó hatása. Ajánlható egyszersmind fogtisztító
szerül is, a mennyiben a fogak fényét elősegíti,
a foghúst erősíti és a száj tisztá, szagtalan
ízt nyer a szesz elpárolgása után, ugyszintén fej-
mosásra is, a hajidegek erősítésére, a fejkorpa-
képződés megakadályozására és annak meg-
szüntetésére.

Egy nagy üveg ára 2 kor., egy kis üveg ára 1 kor.

BRÁZAY KÁLMÁN

Budapest, IV., Muzeum-körút 23. sz.

Kapható Pécsett: Spitzer Sándor fia, Fülöp Mór, Hirschler M., Weber Ferencz, Werthei-
mer Ch., Lehner János, Eizer János, özv. Reeh Vilmosné, Klobucsár Mihály, Dobszay Antal, Wal-
lerstein R. utóca, Ifj. Antal Gyula gy., Klein V., Geltech és Graef, Klemente Antal, Simon János,
Spitzer R., Mauthner Mór, ifj. Rézbányai János, Schaffer Andor, Berecz Károly, Spitzer Jakab, Mol-
nár János, Sperl Vilmos, Póth Gábor, Mitzky Mór, Gyimóthy Gyula, Sipőcz István gy., Hollósy
Adolf, Praindl J. Gy., Márkus Simon.

Egy 3 lóerejű (gőzcséplőgép)

teljesen felszerelve **eladó.**

Bővebbet **EIZER JÁNOSNÁL** Pécsen,
Széchenyi-tér.

Mily elkerülhetlenül szükséges

a szőlők permetezése

az elmúlt évadban bizonyult be, midőn csakis a permetezett szőlők nem mentek tönkre.

Ennek elérésére legjobbnak bizonyult

Mayfarth Ph. és társa

szabadalmazott

önműködő
'Syphonia'

szőlővessző

és

növénypermetezője

mely az oldatot szivattyúzás nélkül önműködően a növényekre permetezi.

Ezen permetezőkből már sor ezer van használatban és számos dícsérő bizonyítvány mutatja kitűnő voltát valamennyi egyéb rendszerrel szemben.

Ábra és leírás rendelkezésre áll

MAYFARTH PH. és társánál

mezőgazdasági gépgyárak, különlegességi gyár borsajtók és gyümölcs-értékesítési gépek részére

Bécs, II/1, Taborstrasse 76. sz.

Árjegyzékek és számos elismerő levél ingyen. — Képviselek és ismételődek kívánatosak.

Hirdetmény.

Vb. Schön Károly bej. kereskedő közadós pécsi lakos csődválasztmányának határozata alapján közhírré teszem, hogy a csődtömeghez tartozó és **A. leltár 1—192. tétel** alatt, **Pécsen Irgalmasok-utca 12. sz.** alatti bolt-helyiségben, **B. leltár 1—1008. tétel** sz. alatt **Jókai-tér 3. sz.** alatti bolt és két raktárhelyiségben és végre a **C. leltár 1—317. tétel** sz. alatt **Pécsen Király-utca 18. sz.** alatti bolt-helyiségben levő **46988 frt 69 kr.** beszerzési és **16200 frt 40 kr.** becsértékben felvett kézműárúk és bolti felszerelések, továbbá a **C. leltár 318—374. tételszámig** felvett s **Mór-utca 6. sz.** házában levő **házi felszerelések** és a folytatólag felvett **459 frt 32 krt** kitevő **üzleti követelések**, nemkülönben **3361 frt 40 krt** kitevő és a csődtömeghez tartozó behajthatatlannak jelzett **5 drb. váltóelfogadmányon** alapuló lejárt váltókövetelés s végre a **pécsi izr. hitközségi imaházban két ülésre** (egy férfi s egy női) szőlő **jogosultság 600 frt becsértékben zártajánlati versenytárgyalás útján** készpénzfizetés mellett az alább jelzett feltételekkel eladásra kerülnek.

Felhívom a venni szándékozókat, hogy zárt ajánlataikat

1. a kézműárúk és boltfelszerelésekre **1600 frt** bánatpénz csatolása mellett,
2. a házi felszerelések, üzleti követelések és váltó követelésekre **50 frt** bánatpénz csatolása mellett,
3. a pécsi izr. imaházban levő két ülőszékre **60 frt** bánatpénz csatolása mellett **1899. évi ápril hó 6 ik napjának déli 12 órájáig** nálam **Pécsen, Perczel-utca 12. sz.** alatt nyujtsák be; mert később érkező ajánlat figyelembe vételét nem fog.

Az ajánlatok felett a csődválasztmány 1899. évi ápril hó 6-án délután határoz, azokhoz semmikép kötve nincs, azokat szabad mérlegelés alapján bírálja el. Vevő az ajánlott árt bánatpénze elvesztése terhe alatt 48 órán belül köteles a tömeggondnok kezére lefizetni. Vevő a vételár kifizetése után az árukat 3 nap alatt köteles átvenni és az üzleti helyiségeket 1899. ápril 11-éig kiüríteni.

A választmány sem a leltár helyessége, sem az áruk minősége és mennyisége tekintetében felelősséget nem vállal.

A tárgyak leltára, úgy a követelések jegyzéke és a váltó elfogadmányok **Dr. Toldi Béla ügyvéd, tömeggondnoknál az irodai órákban (Pécsen Nepomuk-utca 23. sz. alatt)** megtekinthetők, kinek közbenjövetele mellett 1899. évi április hó 4-től kezdve az áruk a raktárakban és üzleti helyiségekben megismerhetők.

Pécsen, 1899. évi márczius hó 26.

Dr. Szilasi Zsigmond

ügyvéd,

mint vb. Schön Károly közadós csődválasztmányának elnöke.

Állandó nagy

Butor-kiallítás

Pécsen, Király-utca és Széchenyi-tér sarkán

a „Pécsi takarékpénztár“ régi helyiségeiben.

Mindennemű asztalos és kárpitozott butorokból ebédlők, hálósobák, uri szoba, salon és boudoir berendezések.

Ó-német, Renaissance, Barock, Angol és Ampir kivitelben.

Rendkívüli olcsó árak. Túlhalmozott raktár miatt most 30% leszállított áron.

Ugyszintén Angol és mindennemű I. rangú gyártmányu **kerékpárok** (bicykli) raktára.

GÜNSBERGER MÓR

nagy-kanizsai villamos üzemű butorgyárának raktárában.

Pécs, 1899. április 2.

Feltámadás.

Nincs megváltás szenvedés nélkül és nincs feltámadás kereszt nélkül. Feltámad-e a magyar nemzet annyi szenvedés után, ki tudná megmondani? Ujjáébred-e és hasznára tudja-e fordítani a Golgotha utjait, ki bizhatik benne?

Azt mondják, hogy nagyot haladtunk, hogy gazdagodtunk. De hogy van az, hogy a haladás fényüzési érdekei nagy mértékben való előmozdítása mellett megfélekedtünk anyagi erőnk oly mérvű fejlesztéséről, mely alapját képezi egy a nemzet minden osztályára és rétegére kiható kulturának. Gazdagodtunk? És mégis minden kereseti ág panaszodik, eladósodik és pusztul. A régi keretek, melyekre az ország ezeréves multja tamaskodik, megmozdulnak, hogy új társadalmi berendezésnek adjanak helyet. És ki merné megmondani, hogy az új alakulás megbizhatóbb, a magyar állam önállóságára és virágzására vigasztalóbb és hogy ezen a talajon nőheti ki magát egy erőteljesebb állami élet s művelődés.

Azt mondják, hogy a szabadság eszméi mélyen gyökeret vertek ennek a népnek a lelkébe. Hogyan van az mégis, hogy elfásultan szemléljük a közszabadságok elkobzását, az egyéni és alkotmányos jogok garanciáinak elkönfiskálását, hogy többre becsljük a szolgaságot jóléttel, mint az önállóságot és a függetlenség szükebb, de édesebb kenyerét? Jobbjaink egy része visszavonul a közérdek szolgálatából, mert gyenge a nép és romlott az értelmiség. A gyenge nép az alávetettséget kedveli, a romlott intelligencia hamis balványok után futkos, sem az eszmék tartalmát meg nem értik, sem a harchoz tettvagyuk és erejük nincsen. Akkor, azokban a dicső időkben, mikor az igazság, a szabadság és hazaszeretet eszméi edzették meg a gyenge ifju és törődött aggastyán izmait, bizni lehetett ennek a népnek az ujjáébredésében és jövő nagyságában. Azóta a nagy eszmék kultusza elhomályosult és a nemzet álomba merült.

De hát körülöttünk vannak a haladás nagy tényezői, mondják, melyek az alkotmányosság visszanyerése óta új intézményekként lépcsőről-lépcsőre bizonyítják az előhaladást, a munkásság eredményeit. Erre csak szabad, a jövőbe látó és nagyratörő nemzet képes. El ne ámítsuk magunkat, Mit ér az anyagi előhaladás, mely hamis hitelgazdaságra van alapítva, mit érnek a gazdasági új intézmények, melyek a nemzet millióinak verejtékén alkotnak, mit ér a luxus, a cifrázkodás, mikor a pellagra, az éhínség nyomorultjai, Rákócy szanandó népe és a délvidék uzsoratosztotta kis emberei kopogtatnak segítségért a törvényhozás kapuján.

Nincs ott szabadság, nincs eszmény, ahol a megélhetés, a mindennapi kenyér keserű gondjai töltik be gondolatvilágunkat. Az ifju, akit a szabadság eszméje hevít, akit a nemzeti becsületen ejtett csorba harcra szólít, az élet küzdelmeiben megtelekedezik az eszméről, legfeljebb mint egy titkos vágy él az szive

rejtett zugában, mert látja az önállóság, a függetlenség hátrányait. Ne bántsátok tehát az ifjuságot az ő szent meggyőződésével, a szabadság és alkotmányosság szeretetével, az élet, a kenyérről való gondoskodás ugyis szolgává teszi.

Nincs megváltás szenvedés nélkül és nincs feltámadás kereszt nélkül. Feltámad a magyar nemzet is, ha tiszta erkölcsű lesz, ha szent vallását el nem hagyja, ha erős lesz a küzdelemben, ha azon nagy eszmékhez hűtlen nem lesz, melyekért a szabadság vértanúinak vére folyt. Isten szabadá teremtette az embert, a nemzetek is szabadok legyenek. Ebben van az igazság, a szolgaságban a hazugság. De a történelem tanúsága szerint csak az a nemzet tudott erőssé, nagygyá lenni, az ujjáébredés áldásait csak az fordíthatta állandó hasznára, a mely a szabadsággal élni tudott.

Kirschaneck Ödön.

Élet a halálban.

Nagypénteken láttam utoljára, a gyász nagy napján. De ő mosolygott, valami buta örömmel színtelen, ráncos arcán. Az utcán találkoztam vele, a lányához totyogott el, nehezen vonszolva öreg testét. Nem állhattam meg, hogy meg ne kérdezzem mosolygása okát, mely oly ritkaság volt a nyomorult öregnél.

— Minek mosolygott oly jóízűt, Samu bácsi? Talán valami öröm érte, vagy mi!?

— Hát csak azért, mert ma már kétszer összetalálkoztunk s ebből látszik, hogy nem halunk meg ebben az esztendőben . . .

Az az örök, végtelen ragaszkodás az élethez még itt is nyilvánul. Én édes Istenem! élni és élni akar minden és mindenki!

A tavaszi nap melegen süt, a ragyogás végtelen teljességgel szakad le a kék boltozatról, hogy betöltsön minden zugot, életre hívjon minden fűszálát s meg kell mozdulni mindennek még ott is, hol már a halál félig leborította fátyolát. Esmélni kell egy pillanatra, hogy még él s érzi a teremtő erő végtelenségét, melylyel teljes az egész mindenség. Ha felerészénél több van már a sírban, az egy élő részecske is élet, levegő után kiabál.

Hányszor hallottam az öreg Samu bácsitól, mikor roskatag karjával még emelhetette a fejszét, hogy: megváltás volna nekem a halál, hogy ne érném meg azokat a nyomoruságos napokat, mikor dolgozni már nem bírok és az éhhalál keres föl utóbb, hogy megszabadítson.

— Legjobb volna elmulnom úgy, hogy ma lefekszem aludni és reggel már nem ebredek föl többé!

Százsor is elmondta ezt s néha úgy érezte, hogy maga is hiszi, a mit mond.

De kisütött a nap s a déli verőfényben, valami ilyen motoszkált a fejében: »Még ebben az esztendőben nem, ráérek még elmulni.«

Örvendezve sütkérezett a napon, nem is gondolva a nagy tragédiára, melynek emlékénel megáll az egész világ.

A lányához bandukolt el, ki maga is alig egy lépcsőfokkal állt fölötté a szegénységben. Özvegyasszony, semmi nélkül, két okos gyerekkel, akiknek szája folyton kérés követel a gyomor erejével s egy kis gunyát is kell akasztani a nyakukba. De miből, a nagy nincsenségben?!

De jó is a nagyhatalmu Isten, hogy ad elég erőt az édes anyának s munkás kezét a dologra és meghagyja neki örökös reményét a jobb napoknak.

Az asszony egy mázas tálat hoz elő, ecetes borsó párolog benne — nagypénteki eledele az ormánysági népnek. Kínálja az öreget s az reszkető kézzel, mohón nyul a kanál után s enni kezd, mintha régóta illatát sem érezte volna a meleg ételnek.

— Hát főztél, Mári? — kérdi kis vártatva az öreg s semmitmondóan néz el a tál fölött.

— Főztem ám! a mai főzést csak megtehettem, hanem husvétra . . .? majd csak hogy sütözik holnap mindenki . . . és én? De hát mit csináljak; nem is tudom, hol a fejem. Tartozik ugyan egy szakajtó liszttel a Zsuzsa a varrasomért, de kérni sem merem. Majd csak ki kell gondolnom valamit.

A kisebb fiu az anyjához hajtvá fejét, szól: »Majd elmék én a Zsuzska nénémhez és megmondom neki.«

A nagyobb valami százsor összeszakkadt zsolttár leveleit rakja össze a tenyéryi ablaknál s iparkodik ki az utcára, hogy el ne maradjon a templomos gyerekektől. Aztán meg olyan hüvös szótlanláság van ott bent és kint annyira más.

Sokáig csöndesség volt a szobában; valami tanácstalanság vett rajtok erőt, szerették volna megállítani az időt, nehogy a következő perc már bajt hozzon.

Az öreg egy idő mulva valami fehér ruhát vett elő szakadozott kabátja alól és sokáig forgatta kezei közt:

— Mária! mosd ki nekem holnap ezt az inget, szeretném, ha husvétra lenne a templombamenésre.

— Hol vette, édes apám? Többet még nem láttam.

— Tegnap egy vándorló járt nálam, az ajánlotta husz krajcárért, de nagyon unszolta rám, talán úgy lopta, vagy kaptá. Hát mivel nekem sincs, megvettem. Volt egynehány krajcárom, amit még a boltostól kaptam faaprózgatásért.

— Jól van, jól! — mondta az asszony és elfordult.

Az öreg még valami tarka nyakravalót is húzott elő a zsebéből.

— Nézd csak, ezt is otthagya.
— Jaj de szép! — kiáltott a kis gyerek s átfigyva nagyapja térdét, úgy beszélt hozzá:

— Öregapám! kié lesz ez?
— Akár a tiéd.
— Jaj Istenem! hát a Jánosnak . . . ?
— Nem lesz egyötöké sem — szólt az anyja — kell öregapátok nyakára is.
— Ugy-e, majd az enyém lesz, ha meghal az öregapám?

Az asszony a fejét rázogatta és nem tudott szólni.

Az indulófélben lévő öregnek még utána szólt a gyerek:

— Öregapám! ugy-e lesz himes tojás?
— Lesz, lesz — csittította az anyja s szeretete volna befogni a száját.

Mikor elment, az asszony a kerítéshez támaszkodva üres tekintettel bámult utána.

— Mire gondol, Mári néni? szólítottam meg.

Sirva fakadt.

— Mi ránk csak nem akar tekinteni a jóságos Isten; hogy nem szereti meg magának ezt a szegény öreget. Aranyos volna neki a halál, csak ott tudnám igazán biztos helyen, mire tartja még az Isten? . . . Nem! sohasem lehet megnyugvásom nekem! . . .

Alkonyat felé, mikor a levegő meghűvösödött, az öreg kicsinyre húzta magát hitvány vackán.

A napsütéssel elmúlt a nagy életkedv is. Azt mondta: megváltás volna nekem a halál, óh Uram! De a következő percben valamit a holnapról gondolt:

— Himmes tojás kellene a gyerekeknek, elmék holnap a boltoshoz, megróbálok aprítani egy kis tűzrevalót; hátha ad de kettőt, vagy négyet is, hisz érzem, hogy van még erőm.

Másnap, nagyszombaton este, fehér szakasztó ruhában vitt Mári valamit az apjához: egy darab kalácsot. Csak sütött valamiképp; a végső percben kapott valakitől egy kis egyet-mást. Még meleg, ugyanis ritkán van ilyen ünnep.

Zörget az ajtón, de nem mehet be. Kérül az ablakra, nem lát semmit. Vizsgálódik, néz be és az öreg lábát látja lelógni az ágyról. Kibájl, nevéen szólítja, kopog, de semmi válasz.

Ijedten, jajgatva fut a szomszédokhoz; s hogy föltörrik az ajtót, ott találják az öreget merevülten, hidegen az ágyon. Még mellette a fejsze, csak úgy dőlt le egy pillanatra, nagyon el volt fáradva és többet nem birt megmozdulni.

Az asztalon négy piros tojás viritott — az élet szimbolumai . . .

Husvét napján hosszú szekérre tették a festetlen fenyőkoporsót s úgy vitték a halottasházhoz. A két unoka ott ugrált körüle a szekéren, nem is sejtve az elmulást. Egész diadallal néztek szét az utcai gyerekekre, hogy ők most kocsin mennek; nagy eset!

A kisebbik hozzácsap a nagyobb kezében levő himes tojáshoz:

— Próbáljuk meg, Jancsi! kié erősebb? Aki betöri, az nyer.

— Meghalt öregapátok? kérdeztem.

— Meg ám; — int a nagyobb fiu, amint mástól látta — aranyos volt neki — és mosolygott tovább.

Anyjuk nem messze követte őket.

— Csak ne ilyen hirtelen történt volna — szólt hozzám, de könnyei közt mosolygott.

Megnyugodott; hála Istennek, megszabadult. Csak most járt jól igazán, jótétemény volt neki a halál, legalább nem félttem már a nyomorúságtól, hogy rátekintett az Isten. S szeméből egy új élet reménysége tört elő az elmúlás gondolata mellett.

Sokáig követtem szememmel a koporsót vivő szekeret s a gyászoló asszonyt és amint aranyugárba foglalva fejemre tűzött a déli nap, elkábultva néztem föl a végtelen kék égbe s édes ibolyaillattól körülengve úgy éreztem,

mintha engem is vinnének nyitott koporsóban, virággal környezve, arccal a nap felé fordulva, vinnének csöndesen az enyészetbe; lelkemben örökös, rajongó reménységével — egy föltámadásnak, egy tisztább életnek.

Bartha Mariska.

Dömötör Zsuzsánna.

I.

Vidám zajtól hangos Dömötörék háza:
Esküvőre készül Dömötör Zsuzsánna;
Suhogó selyembe öltöztetik szépen,
Ilyen szép menyasszonyt nem láttak már régen!

Selyem ruha olyan szépen illik rája,
Leomlik a haja karcsu derekára;
Drága gyöngyöt-éket beh sokat rá raknak,
Kezébe fehér szál liliomot adnak.

De nem csak ruhája bámulatba ejtő,
Szépnek is alkotta őt a nagy Teremtő:
Nincsen olyan leány három vármegyében,
Angyal sincs talán a hetedik menyégben!

S mikor elkészülnek — nem is lehet másképp —
Sorra dicsérgeti mind az egész násznép;
Édes anyja is szól: »Magzatom virágom,
Boldog napkelteidet beh örömmel látom!«

Hizelkedő szókra nem felel Zsuzsánna;
Jó szívét égető mély fájdalom bántja,
Hogy senki ne lássa, lassan félre fordul,
S ragyogó szeméből két könycsepp kicsordul.

II.

Bágyadtan világít le a hold sugára
Csillagok köréből a szőke Dunára;
Szőke Duna partján, ott a füzesszéken
Ifju legény jár-kel, bánattal szívében.

Nehéz sóhaj fakad mélyéből szívének;
Orcái ráhulló könyeitől égnek,
S mig patakként folynak bus könyei rajta,
Fájdalmas panaszra megnyílik az ajka.

»Fényes napom eltűnt, felleg borult rája;
Te borítottad rá, Dömötör Zsuzsánna!
S mint terhes fellegből hull az eső csöppje,
Ugy hulldogál érted szívem fájó könye.

Legföltettebb kincse te voltál szívemnek,
Csittító dajkája zsenge szerelmemnek;
Hűséget esküdtél itt a füzesszéken,
Tanum rá a hold s a csillagok az égen!

Elhagytál, ám de én nem vádolkak téged;
Artatlan lelkednek nem rovak föl vétket.
Választanod kellett anyád s én közöttem
S a szülőszereget győzött én fölöttem!

Hűséget esküdtél templomban ma másnak;
Hallom még zaját a vig mulatozásnak,
De mire fejedről lekerül a párta,
Az én lelkem felszállt már a menyországba!

III.

Álmosan tekint le a téli hold képe,
De nem hoz az álmot a fürge násznépre;
Dömötörék háza vig énektől hangos,
Táncolnak az ifjak, munkál a cimbalmos.

S a menyasszonytáncra hogy rá tér a nóta,
Boldog, ki viheti csak egy fordulóra;
Mindenfelé jókedv s mind oly boldog itten,
Csak a menyasszonynak semmi kedve sincsen.

Elbámul időnkint maga elé mélyen,
Visszafojtott sóhaj lázong kebelében;
S a sóhaj lesz győztes a nehéz tusában:
Megjelen pilláin könycsepp alakjában.

Egyre fogy az idő, feles már az éjjel;
Lefelé igyekeznek a hold is az égen.
Mi történik tovább, hogy azt ne is lássa,
Beleburkolozik felhő palástjába.

Lakodalmas házból éjfél ut az óra,
Szép menyasszony sorsa most ér fordulóra;
Eltűnik fejről örökre a párta,
Fejdiszül helyét a főköthő felváltja.

De hol a menyasszony? Nincsen a szobában;
Keresik udvarban, keresik a házból;
Hiába keresik, nem akadnak rája,
Csodálkozó hangot hallat a nép szája.

Sir az örömanya, szívszakgató hangon:
»Hova lett a lányom, magzatom, galambom?
Hol vagy? Hova lettél, én szerelmes vérem?
Oh hogy ezt a szégyent is meg kellett érnem!«

* * *

Hogy hova lett lányod, egy élő reményed?
Szőke Duna habja elregéli néked,
Mely a füzes szélén, hol a nád bólingat,
Ölelő karokkal két halottat ringat.

Erdélyi Sándor.

Vigasztalás.

»Valahol messze, valaha régen,
Megástak egy sirt temetőszélen.«

Édes Mariska! Nagy, nehéz szomorúság
tartja fogva a lelkem. Tegnap jöttem haza két
hosszu esztendő után. És a hogy megjöttem,
utam a temető mellett vezetett el. Betértem.
A halottaknak szólt első látogatásom. Ugyis
ott van már nekem majdnem minden boldogságom.

Mikor maga, édes Mariska, még csak
élni kezdett, én már temettem. Temettem fájó
szívvel, nagy keserűséggel azokat, a kiket úgy
szerettem, a kik engem is szerettek.

Most már alig van egy is, kit temetnem
kellene. Itt pihennek sorban, egymás mellett.
Itt-ott már a fejta is kitörött, kipusztult. Egyik
sirról ismerem rá csak a másikra.

Sorra járom valamennyit. Mindegyikhez
fűz valami édes, szomorú emlék. Ott egy jó
barát, itt egy szerető testvér pihen. És én le-
terdelek, imádkozom és emlékezem.

Emlékezem rég letűnt színes, napsuga-
ras időkre, mikor még én is gondtalan ker-
gettem a himes, tarkaszárnyu pillangót. S úgy
örültem, kacagtam, ha egyet elfoghattam. Ak-
kor még nem gondoltam arra, hogy a tarka-
szárnyu pillangó elveszti himporát, ha durva
kézzel megfogják. Hittem a napsugárnak, —
boldog voltam.

Most már tudom, mi a boldogság? Tar-
kaszárnyu, himes pillangó, melyet bolond fő-
vel, ábrándos lélekkel űzünk, kergetünk. S
csak mikor megfogjuk, akkor látjuk, hogy le-
töröltük róla a himport, azt, a mi csillogó,
fényes, színes volt rajta.

Igy van ez, édes Mariska. Higgyen ne-
kem. Tapasztalásból beszélek, szomorú tapasztalásból.
Itt vannak a bizonyítékaim. Ezek a néma, korhadt
fakereztek, ezek a virágtalan
sírok mind csak nekem adnak igazat.

És én csak járok tovább, egyik sirha-
lomtól a másikig. Rövid az ut az egyiktől a
másikig és mégis annyi szomorú emlék támad
föl emlékemben.

Lassan-lassan a végére érek. Még csak
egy sirhalom vár reám. Ez kissé távolabb van.
Már messziről látom a fehér márványkeresztet
s a reá boruló szomorú fűzet. Ez a leg-
szebb sir. Violavirágok nyílnak rajta s színes
koszorukat lenget az alkonyi szellő. És nekem
mégis ez a legszebb sir, ez a violavirágos kis
földhányás a legszomorubb, a legkínosabb.

Ahány viola nyílik rajta, annyi éles tör járja át a lelkem . . .

Itt vagyok, itt állok a sirnál. Nézem a fehér keresztet s látom rajta azt az egy szót, azt az egy nevet, mely mindig beleszövődik álmaimba, mely kísér folyton, járjak bár uttalan utakon, vagy tarkavirágos réten.

— Margit — ez a név ragyog le a fehér márványkeresztről és ebben a névben van nekem minden boldogságom.

Szomoru dolog ám az nagyon, mikor az ember tudja, hogy az a virág, mely csak neki nyílt, neki illatozott, — hervadozik, fonyadozik, el is hervadt, el is porhadt egészen. Nem maradt meg semmi, csak az emlékezés.

És én emlékezem. Zokogó lélekkel, könnyező szemekkel állok a sirnál s látom azt a leányt, ki itt aluszsza örök álmát. Látom fakadó bimbókorában, mosolylyal hamvas arcán, boldogsággal nevető kék szemeiben.

És úgy érzem, mintha két karja lassan nyakam köré fonódnék s mintha végigcsókolná halavány arcomat. De olyan hideg, fagyasztó ez a csók.

Felébredtem a merengésből. Csak az alkonyi szellő fúzte velem bohó játékát, az lengte körül arcomat, azért volt oly hideg, fagyasztó a csók. Fázni kezdtem itt, a holtak birodalmán.

Még egyszer végigcsókoltam tekintetemmel azt a kicsi sirhalmot, szakítottam róla egy violavirágot s aztán lassan, nehéz szívvel vettem bucsut tőle.

Azt hittem, végeztem a halottakkal. Nincs több, kiért nekem is imádkoznom kellene. Pedig volt még egy. Egy frissen hantolt sir, melynek csak nem régóta lehet lakója.

Fakereszt van csak fejfának s rajta egy név, egy jó, egy kedves asszonynak a neve, — a maga édes anyjái — kedves Mariska.

Megálltam e sirhalmnál.

— Hát ez is meghalt, — úgy elgondoltam. Pedig ezt is szerettem.

Aztán eszembe jutott az anyátlan árva, maga, édes Mariska.

Egy időre elfeledtem a magam szomorúságát, csak a maga veszteségére gondoltam. És úgy éreztem, mintha köny szöknék szemembe.

Óh én meg tudom érteni a maga fájdalmát, a maga veszteségét. Sokszor átestem rajta, nekem is vannak halottaim. De hát én férfi vagyok, ki csak áttengődöm majd valahogy ezt az életet. De maga egyedül van. Órzóangyalát, vezetőjét, mindenét vesztette abban az egy halottban. Én csak lassan, egymásután vesztettem el azokat, kik minde nem valának. Így is keserű, kínos volt a válás. S magának, édes, egyszerre kellett megválni mindentől. Hisz magának édes, az a jó asszony volt mindene.

Láttam, mint szerették egymást, mint becézgette magát ez az édes asszony, az édes anyja.

Keserves sors ez nagyon egy fiatal leánynak; mint a fakadó virágé, melynek nincs senkije, ki megvédje vihartól, szélről egyaránt. Nyílik talán tovább, talán sokáig, de azért érzi a melengető, védő karok hiányát. Fakóbb, sárgább, színtelenebb lesz a többinél, ha ugyan korán el nem hervad . . .

Szomoruan hagytam el a temetőkeretet. S most, hogy itthon vagyok, csak magára gondolok, édes Mariska.

Ugy szeretnék ott lenni maga mellett s úgy örülnék, ha meg tudnám vigasztalni szép szóval, igaz szívvel. De nem mehetek. Hisz maga, édes, engem alig ismer s tán azt kérdené, hogy mit akarok én, a szegény poéta, üres szavakkal? Nem gyógyítja meg az a maga fájó szívét.

Talán igaza van. Nem is megyek, csak így irok magának távolból. Olvassa el jó szívvel, hisz én is igaz szívvel, szeretettel szólok magához. Vigasztalni szeretném, mikor az én szívem is tele van keserőséggel.

De ép azért, mert én is sokat vesztet-

tem, könnyebben meg tudom érteni a maga fájdalmát is.

Vigasztalódjék, édes Mariska! Nyugodjék meg a változhatatlanban! Azt nem mondom, hogy feledje a multat s bizalommal tekintsen a jövőbe. Nem, ne feledjen a multból semmit. Az emlékezés csak egyedül a mienk, becsüljük meg kegyeletes szívvel. Addig nem éri semmi rossz, míg emlékezni tud arra a jó asszonnyra, az édes anyjára, annak oktató, okos szavára, nagy szeretetére. Ez a szeretet őrizze meg minden bajtól, minden rossztól.

S majd ha néha fogyni érzi erejét, ha tán uj seb fakad szívéen, csak menjen ki ahhoz a sirhalmhoz s hallgassa meg, mit susog a szomorufüz ott a sirdomb fölött. Talán anyjának szól általa, az ő szeretete, örökös gondossága susog magához megnyugtató, vigasztaló szavakat.

Óh a temető nagyon jó vigasztaló. Én nagyon tudom. Azok a szomoru fejfák sok fájdalomról beszélnek — a mások fájdalomról. És ebben a tudatban is van valami megnyugtató. Aztán látjuk a nyíló virágokat s úgy elgondoljuk, hogy még a sirokon is nyílik a virág. Talán lesz egy új élet is; szebb, jobb ennél . . . Feltámadunk! — s újra örülünk egymásnak, újra szeretjük egymást.

Én vigasztalni akartam magát, édes Mariska s lám, milyen szomoru dolgokat irtam. De nem tehetek róla. Hisz a fülemile is csak dalol mindig, napsugárban, viharban is tán — s mindig oly édes, szomoru hangon. S azért mégsem haragszunk rá, — szeretjük.

Talán maga is, édes, szívesen olvassa ezt a szomoru nótát. Talán könyezni is fog. Vajha úgy lenne!

Mert a köny csak az igazi vigasztalás. Tudom magamról. A szívből fakadt könyvek megkönnyítik a lelket; olyan az, mint virágnak a harmat. Szebb, tisztább, illatosabb lesz utána.

Sirjon csak, édes Mariska! Hisz addig boldog csak, míg könyezni tud. És szenteljen az én halottaimnak is egy igaz, őszinte könyvet, amint megsirattam én is a maga édes, szomoru halottját.

Nekem pedig bocsássa meg, hogy hivatalanul is gyógyítani akartam azt a fájó, sajgó sebet.

Jó szívvel irtam, fogadja jó szívvel!

Deér.

Ez is föltámadás . . . !

Hófehér párnáin nyugszik egy beteg, nagyon beteg leányka. Fehér arca egybevegyül a vánkos színével, az is olyan hideg, az is olyan élettelen, mint az a fehér arc.

A tavaszi napsugár oda hull arra a fehér arcra, csókolgatja azt a színtelen ajkat, azt a fénytelen szemet; úgy enyeleg vele, mintha bucsuznék tőle; talán bucsuzik is, mert hisz oda, a sir sötét mélyébe, majd úgy sem halthat.

Az a szegény beteg meg olyan édesen szunyad, olyan boldogan mosolyog, mintha nem is e földön volna már; talán az az elszállni készülő lélek már fent jár a menyben és onnan lopja le arra a halvány ajakra azt a boldog mosolyt. Az a szegény beteg pedig álmodik most a boldogságról, álmodik azokról a tündér napokról, mikor még boldog, nagyon boldog volt.

*

Csendes nyári est van.

Egy ifju és egy leányka ülnek a kerti lugasban. A hold kíváncsi képe be-bekandikál a szőlőindák levelei közt. Az ifju átkarolva tartja a leánykát és beszél neki boldogságról és suttag a fülebe arról az édes ábrándról, mi a szerető szívet édes boldogságba ringatja.

És a leányka szívja magába ezeket az édes sejtelmeket és szent igének veszi az ifju szavait.

Szegény kis lány! Az ifju most bucsuzik a leánykától hosszú, bizonytalan időre, a kötelesség elszólítja őt messze a világba.

Oda hajol a leányka fölé, hosszú csókot nyom ajakára, azután így szól:

— Drága Etelkám, légy hű hozzám, őrizd meg számomra szerelmedet és akkor, majd ha visszatérek, boldogok, nagyon boldogok leszünk.

A leányka zokogva rejtí arcát az ifju kebelére, fáj neki a bucsu, nehéz neki a válás és fuldokolva csak ennyit mond:

— Esküszöm Ernő, hogy siromig szeretni foglak.

Azután sir, sir sokáig az ifju keblén.

Végre Ernő lassan lebontja nyakáról Etelka karját, egy csókot nyom ajakára, azután elrohan, hogy hamar túl essék az érzékeny váláson. Etelka mint egy szélütött bámul utána, azután mint egy elszálló lélek halk sóhaja tör ki ajakán:

— Isten veled, szeress hiven!

Végre elcsendesül minden, ott távol keleten pedig egy ragyogó csillag fut le az ég ivén.

*

Multak a hetek, hónapok, évek és Etelka várt egyre Ernő visszatérésére. Eleinte jöttek is tőle levelek sűrűn és oly boldogan csókolgatta azt a papírt, a mely neki szerelemről, hűségről és boldogságról regélt. Később ritkábban jöttek ezek a levelek, végre egyszer csak egészen elmaradtak.

Azután többé nem hallott semmi hírt Ernőről. Azóta lassan hervadt, lassan fonyadt Etelka, lelkébe a csalódás, a reménytelenség kínos gyötrelmei tészkelték magukat és addig kintózták azt a gyenge lelket, míg végre egy nap nem kelt fel ágyából, ez a sok lelki gyötrellem teljesen megtörte, teljesen betegé tette.

Hasztalan volt minden orvosi tudomány, a beteg lelket nem tudták meggyógyítani.

A bánatos özvegy anyja ott virrasztott heteket lánya ágya mellett, de még az anyai szeretet és gondoskodás sem tudta behegeszteni azt a sebet, a mit a szerelem ütött a lelkén.

*

Husvét reggele volt. Mindenütt öröm, mindenütt boldogság. A beteg leányka ágyánál ül az anyja, kezébe veszi annak bágyadt, fehér kacsóit és csendesen enyeleg vele.

— Anyám — szól egyszerre Etelka — nyisd ki az ablakot; úgy ni, haidd süssön be a nap; milyen szép is lehetne az élet, milyen boldog is tudnék lenni; igen, boldog, mint akkor . . . régen . . . hat évvel ezelőtt! Úgy-e anyám, milyen boldog husvétünk volt akkor? Ernő is itt volt és mi hárman együtt mily boldogan ünnepeltünk; akkor is így sütött be a nap, akkor is tavasz volt, most is az van és mégis mily különbség akkor és most! Vajjon hol lehet most Ernő; vajjon hol ünnepel most és gondol-e rám? Óh, tudom, ő már régen, régen elfeledett, talán már . . .

Itt elcsuklott hangja és könyei lassan peregtek le fehér arcán.

— Ugyan Etelkám — szól az anyja — ne emlegesd Ernőt, nem érdemli meg, hogy gondoldj is rá.

— Ne bántsd őt, tudom, hogy hűtelen lett; tudom, hogy elfeledett és mégis nagyon, nagyon szeretem és szeretni fogom, míg csak érezni tud szívem.

— De ha mindig epedsz utána, úgy nem fogsz hamar meggyógyulni; azért ha egy kicsit szereted anyádat, úgy még csak rá sem gondolsz többé!

— Azt ne kívánd anyám, hisz úgy sem gyógyulok én már meg . . . Itt a seb anyám, itt a szívemben és úgy fáj, úgy sajog az, nem hegeszti azt be már semmi, de mégis . . . beheged az majd ott, a hantok alatt és én ott lent boldog leszek. Te meg eljössz majd hozzám, megöntözöd könyeiddel fejfámat és

én imádkozni fogok ott fent érted és . . .
ő érte.

A szegény anya átfogta beteg lánya nyakát, odavonta keblére fejét, nem tudott egy szót sem szólni, hanem csak sirt, zokogott keservesen.

— Ne sirj anyám, ne keserítsd meg hátralevő napjaimat. Hisz jobb lesz ez így; én itt a földön már úgy sem lehetnék boldog, engem már csak a halál tehet boldoggá és te is tudni fogod, hogy szerencsétlen lányod legalább ott lent boldog.

Vigasztalta szegény az édes anyját, pedig az ő szive is majd meghasadt; pedig az ő könyei is kitörtek és összefolytak az anyja könyeivel.

Ez is husvéti ünnep, ez is a föltámadás, az öröm ünnepe!

Mig így egymásra borulva sir az anya és lánya, kinyit az ajtó és a levélhordó egy levelet dob be a beteg ágyára. Ez utána kap és mielőtt az anya megakadályozhatná, feltépi azt, végigfut rajta, azután némán, hangtalanul, mint a szárán kettétört virágszál, hanyatlik vánkósára és az a megkínzott szív megszűnt dobogni, megszűnt érezni.

Azon a halálhozó levélkén csak annyit volt: »Szathmáry Irma és Kelemen Ernő jegyesek».

Mikor a föltámadást hirdető harangok zúgása felhangzott, belevegült azoknak örömhangjai közé a lélekharang bús, panaszos hangja, elsiratva egy szegény kis lány, egy szegény hiszékeny és annyira szeretni tudó szív egyetlen boldogságát.

Stüsszi.

Emlékkönyvbe.

Egy volt apácának.

Szemedből látom: fájo lelked
A túlvilágon andalog.
A föld is hord sok szárnyas lelket,
Ha nem is éppen — angyalok.

Szeress! Remélj! Ha ily virágot
Leküld az Ég, közel a hit:
Javulni látja e világot,
S veled jutalmaz — valakit . . .

Verseny-vallomás.

Szeretlek hölgy, nagy, izzó szenvedélyvel,
Mely ereimbe' mint a láva dül!
Szeretlek önfeledve, kinos kéjjel —
Megörülés lehet csak rajta túl!

És dobna tőled sorsom bármi messze:
Szeretni foglak mindig, mindenütt;
Ha csak az elválás félt szörnű perce
Szívembe majd halálos tört nem üt . . .!!

Egy fiumei lánynak.

Fiuméből, „*Hazánk gyöngyé*“-ből
Jövé: ismerni nemzetünk.
A tengert is hozád; szemedből
Nagyon jól ráismerhetünk.

Hisz ennek is van csábja, vésze,
Viharja, bája, gyöngye szép.
Emlékünk oh! ha benne vész-e?
Vivén sokunk szeretetét.

Oh vajh' szived szeretne érte
Testvér-magyart, s honn szólana:
Barátságunk — egymást megértve —
Soh'sem lesz „*Fata morgana*“!

Egy nagyon kedves háziasszonynak.

A nő a férfi álma, fénye,
Világa, üdve, mindene . . .
Mi lenne, ha kopár utunkra
Virágot nő nem hintene?!

S mi lenne: nőszív szárnyalása
Ha férfit nem emelne fel?!
— Nem is merek reá gondolni . . .! —
Szívem félelme rá felel . . .

Sz. L.

Az ugró-métás.

Hiába erőlködnek, hiába lármázzák tele a világot: az angol foot-ball sohase válik a magyar diákok igazi lapdajátékává. A magyar diákoknak megvan a maguk lapdajátéka: az ugró-métás.

Hangulata, szelleme összeforrta a lelkünkkel. Minden ízében törülmetszett magyar. Még a műszavai is igazi »diák-magyarok«.

Mi »vének« már jórészt azt sem tudjuk, hogyan megy az ugró-métás. Azt hisszük, mert mi nem játszszuk, hát más is elfeledte.

Nem, nem megy az feledésbe. Egyik nemzedék a másiknak hagyja örökül.

Hát biz' az régen volt már, mikor egy-egy márciusi szerdán délelőtt, a tizenegyórai hazamenetelkor elkiáltotta Kádár Jani a jelszót:

— Fiúk! Délután találkozó a Tettyén!

Régen volt, de azért ma is élénken emlékezem rá. Szállt a hir tovább szájról-szájra. Végig futott a keskeny Zrinyi-utcán. Sietve mentünk haza. Alig vártuk, hogy Kozmáné asszonyom betálatja a jó böjti bablevest, (disznókörmel!) Behánytuk nagy sebtében, aztán szervusz mértani rajz, német gyakorlat, (már annak az elkészítése bizony estére maradt), siettünk föl a Tettyére.

Utközben egy-egy kérdő pillantást vetettünk az öreg Mecsek felé: vajjon mit szól hozzá? Lesz-e szép idő délután?

A vén csatár biztatólag mosolyog. Nincs mitől tartani. Az ég derült, tiszta. Ragyogva süt az enyhe tavaszi nap.

Amint a Megye-utca letorkollik a nagy-piacra: innen is, onnan is, ki a Mária-utcából, ki a Papnövelde-utcából, csak előbukkanik egy-egy szürke kis diák.

— Hová mégy, Kádár?

— Gyere.

— Hová?

— A Tettyére.

— Oda megyek.

És azután mennek együtt. Erre-arra a zeg-zug utcákon, föl a lejtős hegyoldalnak. Egyre nagyobb csapat verődik össze. Elül megy a Kádár Jani, mellette a Gyenes Laci: a két vezér. Körülöttük, utánuk a lármás mezei had, meg a különféle guerilla-csapatok.

Lárma, hangos kacagás veri föl az utcát. Egy-egy malom-utcai bosnyák anyóka kidugja fejét utánuk az ablakon:

— Meennek a teentás újujak a Teettyére.

Egy-kettő a csapatból előre szalad kém-szemlészetre: nem foglalta-e már el valami idegen nagyhatalom a pázsitos teret.

Nincs semmi baj. Mehetnek bátran. Tiszta a gye. Legföljebb egy-két bosnyák libapásztor leányka sütkérezik a napon a libuskái mellett. Az is elhúzódik félre, amint a lármás, vidám csapat fölér a meredek kaptatón.

Istenem! Milyen lélekemelő érzés az, mikor az ember lerugva cipőt, ledobva kabátot, végignyargalhat azon a sima selyem gye-szönyegen!

Egyik felül a mogorva »vár-rom« andalog a meredek part szélén, másfelől meg a titokzatos Havi-hegy sziklája, a rajta álló magános keresztel.

Emidébb a kristálypatak csobogó vizével s a partján méléző sugár jegenyékkal. Hej, micsoda fölséges állapot egyet inni abból a kristály patak-vizből, csak úgy hasmánt neki fekve.

Azután az a hideg kötömeg: a város oda lent a lábaik alatt! Milyen jól esik innen a magasból csak amolyan lenéző pillantást vetni arratélé.

Valami álmódott rege-világba ringatózik az ember lelke, mikor ott bolyong azok közt a rom-falak közt, a Szathmáry püspök palotájában.

Ni, itt volt a bejárat; ez volt a folyosó; emitt meg valami kis kápolna lehetett. A falakon még látszik a régi festés.

Itt a közepén lehetett a virágos kis kert. Kerek földhát domborodik ki belőle.

Hej, hova lettek azok az emberek, akik itt laktak? Elmultak, elenyésztek. Mi csak kóbor jövevények vagyunk itt.

De im a hegyoldal felől hangos lárma támad. Néhány kis diák futva menekül onnan. A szőlők felül valami durva bosnyák káromkodó szava hallatszik. Ugyancsak emlegeti a »teentás újujak« lelkét!

Mi az? Mi történt?

Semmi!

Ütőfát rekvirálni járt a szőlőkben néhány kis diák. Sikerült is nekik elcsenni vagy három sima szőlőkarót. Azért szitkózik a bosnyák. Ugyancsak fogadja erősen, hogy holnap valamennyit följelenti a direktornak.

No hát csak hadd jelentse. Addig mi ráerünk »fogózni«. A fogózás pedig alkotmányos megoldása annak a kérdésnek, hogy ki lesz bent? ki lesz kint?

Először fogózik a két vezér: Kádár Jani, meg a Gyenes Laci; azután a többi, lehetőleg egyenlő erők szoktak egymással szembe állani. Mert a két vezér veto-ja, a »nem állok rá«, nagyobb horderővel bír, mint a hajdani lengyelek »nyepozvolim«-ja.

Jani fogja az egyik husángot s két lépérről oda dobja Lacinak. Laci elkapja derékon s aztán kezét kéz fölé rakva megtörténik a fogózás.

A kinek a keze legfölül kerül, az marad bent, a másik megy ki.

Néha csak akkora hely marad a legfelső kéz számára, hogy alig lehet megfogni a karót. Hanem azért a kinek a keze fölül kerül, iparkodik az ütőfát jól megmarkolni, mert ha a másik *egy* ujjával ki tudja ütni a kezéből, akkor nem gilt a fogózás: újra megy.

Lassan kétfelé válik a csapat. Gyenes Laci került kívül, Kádár Jani belül marad. Laci elrendezi a csapatát:

— Te Mészáros, te leszel az »adogató«, Mezey, te leszel a »kapó«, én leszek a »hajító«, a többi lesz a »futó«. Ha kérem a lapdát, ide adjátok nekem.

(. . . Adogató . . . kapó . . . hajító . . . futó! Hol marad ezek mögött a »kapu-véd« . . . »oldal-véd« . . . »hát-véd«?)

Megkezdődik a játék. Kádár Jani üt először. Ezt a jogot fönttartja magának. Ámbár okosabb lenne, ha ő maradna »váltó«-nak. Mert azokkal az aprókkal aligha »benne nem sülünk«.

Nem kell félni a Janit. Ki is fut, meg be is fut a maga ütésére. Így legalább nem kell aggódni, hogy ki legyen a »váltó«?

— Hát »kapós« nem jön, türelmetlenkedik az egyik futó, — úgy viszket a tenyerelem!

Bizony kapós nem igen megy most meg. Ott van ni! A kis maffa Berec egészen »félre cseszte« a lapdát. Futhatnak utána a futók.

— No, majd mi is ütünk!

Közben egy kis baj kerekedik. A Kádár Jani egyszer mégis csak kint szorul. Aztán nem jön egy valamire való ütés, hogy be lehetne rá szaladni.

Bizony-bizony szorulni kezd a kapca. Csak egy ütés van még hátra. Arra az egy ütésre — török, szakad — be kell jutnia.

A hévtől és az izgalomtól kipirul az arca. Lesve-lesi a rést, hogy merre fusson be. Észre sem veszi, hogy három lépéssel beljebb van a métánál.

— Ne adj föl! — hangzik a jelszó.

És a Jani kénytelen visszatérni a métához. Pedig valamit okvetlenül próbálni kell. Itt csak valami gyors elhatározás, vagy valami csalafinta furfangosság segíthet.

Neki-neki rugaszkodik, hogy ő most nyom-ban beszalad; de abban a pillanatban már ott a lapda a hajító kezében.

Biztos veszedelem nélkül nem lehet megkockáztatni a befutást.

Hiszen bár dobnának már rá! De a hajító is óvatos fiu, Laci nem dob bizonytalanra. Elébe kerül a futónak s kiszorítja a métába.

Igy kötekednek egy darabig. Janira már a saját csapatbelije is rászólnak:

— Ne szamárkodjál Kádár, vissza van még egy ütés.

Végre visszakerül a lapda az adogató kezébe, az szépen a hóna alá csapja és azt mondja:

— »Szopik a lapda!«

Ez pedig azt teszi, hogy az alkotmányt felfüggesztették: beállott az ex-lex!

Amig nincs ütés, addig nincs futás.

És az adogató úgy áll ott összefont karokkal, szónoki pózban, mint aki teljesen ura a helyzetnek. Hja! »szopik a lapda!«

Hiába biztatják, hogy adj föl már!

Egyszer a háta mögül nagy futásnak iramodik valaki. Bizonyosan ki akar valaki szökni! Hirtelen hátra fordulni s a futó alakot hátra dobni egy pillanat munkája.

Puffan a lapda és a futó alak kacagó nevetéssel hasal el a gyepen!

— Hahaha! Hiszen én nem játszom!

Nem nem! Félreértés volt az egész. Az a semmiházi Kovács Dani mulyázkodik itt. Nem gilt semmi!

Lesz erre nagy zürzavar. Gyenes Laci is már izgatott. Rá is szól az adogatóra:

— Eredj ki, Mészáros; nem tudsz te feladni.

De a Mészáros nem akar kimenni. Most már azért is helyre köszörüli a csorbát. Utóbb a benntszorult váltóban is föltámad az önbizalom.

És hozzá is üt a lapdához, de nem talál. Most aztán vége mindennek.

Nagy hujja-hó támad az ellentáborban.

— Lapdafutás lesz!

— Na jól van, — szól a Jani — én futok lapdát. Engem dobjatok meg.

Laci rááll. Bizik magában, hogy tizenkét lépésről »odasóz neki.«

De biztonság okáért a tulsó oldalon sorba állítja seregét, ha véletlenül mégis elhibázná, akkor egyik kapja el a lapdát és hajítson utána.

Kimérik a távolságot. Laci föláll dobásra, a Jani meg futásra készen. Egyszer-egyszer neki iramodik, mintha java futásban volna. A Laci is úgy tesz, mintha rádobná: hadd guggoljon le előbb a lapda előtt. Majd csak azután dob rá.

De egyik sem tud kifogni a másikán cselben, furlangban. Végre surran a lapda és a Kádár Jani, mint a csaták sebhetlen hőse, diadallal vonul be csapatával a métába.

Nem sikerült megdobni őt.

Ez már aztán lehangolja végkép a kint levőket. Megunták már a »szolgálatot« s amazok már eleget »uralkodtak«. Utóbb az ellenfél is megsokalja a maga dicsőségét. A kis Berec kiszól Kádár Janinak:

— Hallod-e Kádár! Kapósban elveszítettem?

— El! — hagyja rá Kádár.

És a kis Berec neki ereszt egy »magas kapóst.« Repül a lapda fel a magasba. Még az öreg Mecseknek is tultekint a fején. Azután lassan kezd aláereszkedni.

A két küzdő fél megáll. Egyike sem mozdul. Csak a Gyenes Laci igazodik a lapda alá kapásra készen. Vajjon elkapja-e? Mintha egy pillanatra megállt volna maga az örök folyású idő. Izgalommal lesik: mi lesz?

És a lapda, mint a fiaihoz ereszkedő pacsirta, fokozódó sebességgel jön egyre alább.

No most! No most!

— Hopp! Megvan!

Laci csakugyan elkapta a lapdát. A kis Berec siet konstatálni, hogy:

— Aztán fiuk! Jó lesz ám tudni, hogy mi is a »kapósban« vesztettük el.

Ez azt teszi, hogy hadd jöjjenek hát azok a kapósak!

Bodonyi Nándor.

Az anya géniusza feltámad.

Husz éve, hogy a negyvenkilencéves, délceg, magas alaku, szép férfias arccal bíró Peteő Károly a császári hadsereget szolgálja. Katonai tehetsége, jelleme és finom modora meghozta neki a kapitányi rangot, vig kedélyével a társadalom kedveltje lett, ki körül az emberek szívesen csoportosultak. Magas, tiszta homloka úgy sugárzott, mintha rajta a gond rosszul érezné magát — és mégis most, mikor a szobájában fel-alá járkálva izgatottan látjuk, mintha az indulatosság e tiszta homlokon barázdát akarna hasítani.

Ott ül a támlaszéken neje, Julia. Ki e nőt megpillantja junói alakban és vénuszi szépségben, azt hinné, hogy istennő előtt áll, kiben a női erények tőkélye képviselve van. Arcán ama fájdalom van kifejezve, mit a nő érez akkor, ha a család kapuján egy komoly kérdés kopogtat és a nézetek annyira eltérők, hogy a családi összhang többé helyre nem állhat. Szomorú, de jóságos szemével kíséri férje minden mozdulatát, anélkül, hogy azt megzavarná.

Peteő megáll neje előtt, megragadja kezét és ama meleg, odaadó szeretettel, aminővel imádott nejehez fordulhat a férj, de egyuttal ama elhatározottsággal, melylyel a vezér a csatatérre készül, emigy szól:

— Házaseletünk boldogságát eddigelé senki és semmi nem zavarta, gondolkodásunk és érzelmeink egybeforrtak, örültünk családi életünknek és egyetlen fiunknak, a sors azonban megirigyelte boldogságunkat, a rajongás belesodorta fiunkat az engedetlenség örvényébe és te, ki eddig hű, kitartó utitársam voltál, az új eszmék hatása alatt fiaddal készülsz elhagyni. Elválnak tehát szétépett szívvel tán örökre; isteni megpróbáltatás ez, nem panaszkodom, engem az eskü szentsége köt, melynek szigorú betartását tőlem az egek Úra számon kéri.

Nem Juliám, ha vérzik is az apai szív, nem fogom megengedni és tűrni, hogy véremből felkent császáruk ellen valaki fegyvert ragadjon. ellenségemnek fognám tekinteni és vele mint lázadóval elbánni. Drága Juliám, midőn a szent kötelesség hi a császári táborba, engedd meg, hogy ragaszkodásom és hű szeretetem teljével még egyszer ölelhessek, váljanak csókjaid védpajzsommá tán egy boldogabb jövőre, avagy vigaszul egy örök kárhozatra.

Egymás karjában zokog a hitvespár, miglen gyengéden kibontakozik Julia férje öleléséből, térdre hull és e szavakra fakad!

— Drága, szeretett Sándorom, lehet-e az eskü oly kegyetlen, hogy szétépje a szeretet örök kötelékét, elvesse a legszentebbet, ami a földön létezik, a hazaszeretetet? Az eskü szentsége köti lelkünket, szívünket, becsületünket, az eskü, mint legfőbb morál, csak erkölcsi alaptól indulhat ki, de nem szent az eskü és e jellegét elveszti, ha ellenkező az alapja. Drága férjem, ne utasítsd el hű hitvesedet, gyermekedet, családodat; engedd meg, hogy fiadban is kifakadjon a nemes tűz, melylyel az ifju lángoló szeretettel atkarolhassa közös anyunkat, a hazát, hisz e szeretetben ver a szíve, mozog minden ütere. Légy irgalmas, Sándorom!

És amint ott térdel a gyermekéért és a hazáért esdeklő anya, észrevétlenül melléje térdre borul egy a természetből minden szépséggel és jó tulajdonsággal megáldott fiu.

— Apám, így zokog, ne nyesd el a fiatal fának fiatal ágait, egy hajnal korszaka tör utat magának a sötét felhőkön keresztül, hadd vegyek én is részt e hajnal hasadtának bámulásában, hadd vihessem én is a fáklyák egyikét, mely a sötétségben világítson. Irgalom, jó apám.

Mintha a táborba készülő katona most vivná a legnehezebb küzdelmet, mereven, némán áll szeretett övéi előtt, a kötelesség győz az apa, a hitves felett. És szól: Az engedelmesség a család, a társadalom, az állam leg-hatalmasabb oszlopa, ez engedelmségre tettem eskümet, ebből egy talpalattnyit sem engedek. Az anya gyermeke nélkül nem lehet, ez törvénye a természetnek, ám kövesd fiadat, vedd védszárnyad alá és téged, drága feleségem, Istenünk kísérjen minden lépésednél, téged, hűtlen fiu, pedig figyelmeztetek, ha mint ellenfelek találkozunk a harctéren, nem a fiam, hanem a katona fog előttem állni, kivel össze-tűzők. És most Isten veletek.

Ifjuság, mily isteni a te korszakod!

Lángolsz eszmékért és áldozatul hozod az apai szeretetet és a hazaszerető anya talizmánodként kísér, és egy anyáért küzdesz, kinek emlíni beszívjuk a legnemesebb kötelességet — a hazaszeretetet.

Ki az ifju Peteőt honvédruhában látja, nem eshetett kétségbe a haza sorsa iránt.

A magyarok Istene legyen velünk, édes fiam: így bucsuztatja őt az anyja; ha Isten velünk, ki ellenünk: így fogadja a közös anya a lelkes ifjut.

Ábránd és való! mért vagy te valóság azaz az ábrándnak hóhérja, mért kaszabolod le az élet reményeinek már már viruló kalászeit, mért, hogy a csalatkozás méregpoharát nyujtod legjobbjaidnak.

Pördül a dob, riadót funak, amott egy kötelességtudó, edzett és betanított, emitt a hazaszeretet heves tüzetől lelkes és lelkesítő szíve dobogásától, ütere gyorsan siető pulzusától, ezer áldással ellátott, egy érzelemben egybeforrt hadsereg; az összekoccanás súlyos, iszonyu sok dolga van a halálangyalnak.

Iszonyu a találkozás barátok között, ha háboruban ellenfelek, de mily szörnyű, ha apa és fiu mint ellenség egymásra bukkan.

Öreg Peteő Sándor neki vágat az elébe jövő fiatal hadnagynak; már már méri kardjával a halálos csapást, midőn a fiatal katona kiáltja: Apám!

Kiesik a kard az apa kezéből, reszket minden tagja, szótlanul áll egymással szemben apa és fiu; de a csatatér nem alkalmas családi jelenetre, ugyszólván előretolva a sokaságtól, az apa gyorsan felveszi a kardot és e szavakkal bucsuzik fiától: Győztél apád felett, drága jó anyád, felejthetlen feleségem iránt való szeretetből megkíméltelek, megkíméltelek — tevé halk hangon hozzá — mert fiam vagy, vigyázz, Isten veled, e szavakat már reszkető hangon mondá. De ime mi ez? Alig ötven lépésnyire a paripa megáll, tán érezte ez is, hogy apa és fiu között ez az utolsó találkozó, avagy az apa szoritotta-e lovát a megállásra? Sűrű könnyek hullanak a szigorú katona arcáról egyetlen szerető gyermekéért, megnyílt az apai szív a kemény egyenruha alatt, visszafordul, elereszti a kantárt, két kezét imára kulcsolva ég felé rebegi: Te mindnyájunk kegyelmes ura, küld védőangyalodat egy haláltusát vívó apa kedvéért ártatlan gyermekemnek, óvd meg jó feleségemet.

Szegény apa! mintha a sors megkegyelmezett volna, hogy még egyszer családja érdekében imádkozhassék, mert alig fejezte be életének tán legtorróbb imáját, az ellenség golyója leterítette lováról.

Oh fiu, ha tudtad volna, hogy apád e világon a legnagyobb harcot vívta az eskü szentségeért, ha tudtad volna, hogy utolsó szava Istenhez intézett könyörgés volt feleségeért és fiaért, eldobtad volna egy pillanatra a fegyvert, oda sietél volna haldokló apád

karjába, mert elvesztettnek hitt apát visszakapni oly boldogság, annak karjába magát vetni oly kötelesség, mely minden egyéb földi kötelemtől felment.

Hitves és anya, hányszor imádkozol naponta legdrágább tiedért, hányszor küldöd naponta fohászaidat oda, honnan mi mindnyájan segílyt, vigaszt várunk. Ő, hiába várod a hirt, nincs hirmondó.

Ha! de mért veszed fel a fekete gyászruhát? Miért zokogsz, miért jajveszékelsz Julia, hisz csak éji álom volt. Férjed, mint szellem, megjelenik előtted, kitarja érted ölelő karját, hí a túlvilágba, forró csókot nyom ajkadra és imára készlet fiadért; ismét álomba merülsz, ott látod fiadat békókba verve, csörög rajta a lánc, fiad szellemült angyali arccal siet feléd, megcsókol és suttogva mondja anyjának: boldog lettem általad, mert megtanítottál a hazáért szenvedni.

Julianak nincsen nyugta, megy a templomba, a temetőbe, a szabadba, hiszen a szerencsétlenség előérzetének nyugtalan a természet. Julia már nem veti le a gyászruhát, férje elestének híre mélyen sujtotta, de nem törte meg benne az anyát, egész lényét leláncolta gyermekéhez, remélve, hogy még egyszer kebeléhez szoríthatja fiát.

Sir a természet, hisz a haza szent ügye remény nélkül odaveszve, a gyászruha van a napirenden, hány fiatal tehetség vérzett el a haza szolgálatában, hány anyai szív roskadoz övének elveszte fölött, avagy nincsen szenvedés a hazáért nyújtott áldozathozatalnál?

Viszik a fiatal Peteőt a rabságba, az ellenség kezébe kerülve, sorsa felett a szigorú hadbíróóság ítélkezett.

Évek mulnak, Julia egyre sir, egyre remél. Szerencsétlen napjainkban a nemhívó, a valóban kétkedés csüggedő erőnk erős támasza, hacsak nem vonul el szemünk előtt a szerencsétlen esemény, kétkedünk benne.

Julia még várta a fiáról szóló hirt, biztosnak vélte életbenlétét, de a reménybe belevegülő kétely fizikai erejét emésztette, most bizonyosságot szerez, odaáll a berobogó vonat elé, az abból kiszálló hadvezér elé veti magát és összekulcsolt kezekkel csak e szavakra fakadhatott: **Kegyelem a fiamnak.**

Szegény anya, te! A földben porladozó gyermekednek csak a jó Isten adhat kegyelmet. Peteő Sándor fiatal ereje a fogságban megtörött, ifju szervezete pusztulásnak indult, jobblétre szenderült. Julia csak évek múlva az anya iránt való kiméletből értesült fia haláláról. Julia most már nem remél; sir, folyton sir, miglen a könyvek forrása kiapad, szemei örökre lezáródtak, megvakult, de nem panaszkodik, hisz nem végleg távozott el napvilága, évek múltán ott térdel Isten oltára előtt, hő imára tartva kezeit: **Áldd meg Istenem királyunkat, áldd meg a hazát, fogadd Teremtőm hálámat, hogy a haza üdvéért feláldozhattam fiamat.**

Miként a vallási érzület ujjáébredése a feltámadás, miként a kikelet a természet felrissülése, úgy az anya géniusza is a hazának feltámadása, támadjon fel újabb és újabb erővel ama közös anya géniusza, mely felrissítse és megerősítse a király és haza iránti szeretetünket — mindörökkön örökké!

Dr. Molnár Jákó.

Szerelem és barátság.

Ablakomon jégvirágok között szűrődik át a tavaszi napsugár. Az emberek futnak az utcákon, haragosan panaszkodnak a fehér husvét ellen, sietnek haza. Tél van mindenfelé, holott márciusban vagyunk... És mégis ez a fényes napsugár már tavaszról, feltáma-

dásról mesél. Ide furakodik mellém és érzem, dacára a jégvirágoknak, melyek útját állták, hogy ereje egy atom a föltámadás energiájából. A kelő nappal fényesebbé válik ablakom, tündökölve törnek meg eleinte rajta a sugarak, azután eltűnnek a jégvirágok s a márciusi sugarak pompázva tűznek be az ablak tükrén. Leheletszerű sugaraikkal befurakodnak szívembe érzem, mire végére jutok a történetnek, ujjongva bizonyítják a föltámadás diadalát.

A történet maga egyszerű, még a körülményei is olyanok, mint máskor és mégis ma valami másféle hangulattal írom. Eddig, ha hozzá fogtam mesémhez, mindig számba vettem a közönséget, ma a bűbajos sugarak önzővé tettek. Ma úgy vagyok, mintha nem törődném semmivel, nem hallgatok az ész szavára, ma ragad valami fel a napsugarak után, vizs a szív. A történetet elmondom, nem válogatom szavaimat, úgy érzem, hogy e történet az enyém minden atomjában, más meg talán mosolyogni fog egyszerűsége felett, de nekem megírni végtelen gyönyörűség lesz. Ha neheztelni loznak azért, hogy ily igénytelenségért újra tollat mertem fogni, nem bánom én, mindennek dacára azt fogom képzelni, hogy van mégis valaki, a ki megértette.

Avval hitegetem magam, hogy midőn megindult a mese folyása, még nem tudtam komolyan érezni s ha az ember lelke nem előzheli meg a test fejlődését, e vak hitegetésben bizni lehet. Az első perc után jött a második, a harmadik... és Egek csodája!... a megindult mese még mindig tartott. Pedig ilyen föllobbanásoknál ez másképen szokott történni. A percek után jöttek az órák, a napok. Itt-ott megszakadt a fonal, azután újra összefűződött, megbontotta valami nem várt körülmény, egybeszötte egy keresetlen fordulat s a mese még mindig folyt tovább. Azután... egyszer komolyan megszakadt... De hát ennek így kellett lenni! Ha még ennyi érdekessége sem lenne a történetnek, már itt letennék kezökből a husvétit számot. Így gondolkoznak önök... és én? Ma erről is számot kell adnom...

... És minő nehéz itt a tavaszi napsugárral szemben bizonyítani a józan észnek, hogy vannak itt a földön fölös számmal olyan körülmények, melyek romba döntenek az ő regéjüket, melyet a szerelem föltétlen hatalmáról suttognak a meggondolatlan földi lakóknak. Én állítgatom egyre a szomorú tapasztalatok közben szerzett igazságot, a tavaszi verőfény mosolyog bárgyúságomon s ragyogva táncolja körül íróasztalom egyetlen díszét, egy mosolygó leány szomorú arcképét.

Mosolyog most is, mint akkor régen. Szeretném elhítenni magammal, hogy ő mindig mosolyog, akkor könnyebb volna megírni ezt a történetet; de nem lehet, láttam már sirni is őszinte könyeket hullatva. És midőn először sirni láttam, akkor kezdődött ez a történet, miről ma regélni akarok.

Égett bennem a szenvedély tüze. Lázás agyamban ábrándok követték egymást. Megszületett egyik, pár pillanatig tartott léte s egy józan percen romba dőlt, hogy helyet adjon egy másik hiábavaló reménynek. Telve bizalommal az élet iránt, fiatal szívvel nem tudtam egy könnyen megnyugodni még a változhatatlanságban sem s forrongó kedéllyel, bódult agygyal reménykedtem a megváltásért... Bekövetkezett... A hosszú küzdelem után lassan valami nyomás nehezedett lelkemre. Láttam őszi estéken elhervadt vidéket, színehagyott környezetet, a mint lassan, hangtalanul elvész a borongó ködben. Ez a látvány jutott eszembe, midőn éreztem, hogy lelkemet is elfedi a mulandóság nyomasztó leple s még életében temetést rendez számára... És én bohó! nem akartam ebbe sem belenyugodni. Küzdöttem ellene hosszan, szenvedélyesen s bár éreztem, hogy minden órával nagyobb és nagyobb helyet borít be szürke egyhangúságával, még hátrálva is bizni szerettem volna a jövőben. Volt egy idő, midőn ez a bizalmam be-

teljesedéssel kecsegtetett. Akkor meg nem tudtam megbecsülni. Gyáva voltam, azt hittem, most már nincs jogom a boldogsághoz, még ha mosolyogva nyújtja is nekem. Elfordult tőlem újra, az élet elragadott mellőle s az együtt töltött pár percnél csak emléke maradt meg. Ez is minék! csak kísérteni, megakasztani utjában pár percig a mulandóság ködét, hogy azután még kegyetlenebbül tóduljon az üresen maradt szívbe. Midőn már éreztem, hogy nincs erőm föltartani utjában, még akkor sem maradtam nyugton. Pedig sejtettem, hogy a reáomló lepel alatt nyugta lesz a szívnek; különbös lesz minden iránt, nem fog tudni érezni hosszú időn át, de legalább nyugalma, békéje biztosítva lesz. Akkor új ideám támadt. Ha már el kell pusztulni az értelemnek, legalább díszes temetést rendezek neki. Egyszer-kétszer megsirattam, azután papírt vettem, ezerféle variációban megírtam halálát, meg akartam indítani a könnyebb lelküket szerencsétlenségemmel. Mosolyogtak rajta, hisz hétköznapi dolog, hogy itt nehezebben tud a lélek megbékülni, a fő jellemvonása e históriának, másutt meg másféle sajátságok vannak, a melyek lekötik az emberek figyelmét.

Hanem én mindezzel nem törődtem, díszes temetést rendeztem számára. Egy-egy ilyen papírlap eljutott az ő kezei közé is; hogy mit gondolt ilyenkor, az már nem bántotta a halottat, még akkor sem, ha fölcsillant szemében egy-egy köny, mely a föltámadás reményéből fakadt. Nem mertem ennek hinni, bár fakasztó erejét, teremtő erejét szívemben forrni éreztem!

De hát akkor tél volt, a hideg téli verőfény csak hébe-korba tudta fölmelegíteni az embert. A halott nyugodott csendesén, nem érezett semmit, nem bántotta semmi, különbös lett minden külső hatás iránt. Szívemben ez eltemetett érzellemmel menekülni hittem magam teljesen tőle. Egész világosan láttam, hogy mennyire igazuk van a körülményeknek, melyek megbontották boldogságomat. Világos volt előttem minden, beláttam szívembe, ha megjelent előttem, mosolyogtam én is mosolygó alakjára s nyugodtan álmodtam végig a mulat. Így már egészen ismerni véltem. Tudtam, hogy ritka jó leány, telve a legnemesebb érzésekkel, a legjózanabb életnézettel. Láttam, hogy vannak még szívében édes gyermekábrándok, a melyekben néha-néha még hinni tud. Sejtettem, hogy kacérsága is csak a parányi hiúság kifolyása, mely minden életrevaló leányban megvan.

Most már másnak gondoltam őt egészen, mint midőn a boldogságunk ketté szakadt. Éreztem, hogy szívemben valami gyöngéd vonzalmat táplált irántam, valami megmagyarázhatatlan érzést, mely azután minden tettét vezényelte. Szavaimat, melyeket félve sugtam neki, ez az érzés soha sem engedte, hogy komolyan vegye, ha meg tetteimmel ellenkező érzelmről tettem tanúságot, akkor nem bántotta semmi, hisz az a furcsa érzés nem szenvedett ezáltal. Hol én fellengző lelkemmel ábrándos szerelmet kerestem, gyöngéd szeretettel fogadott. Én csalatkozva várakozásomban félremagyaráztam érzelmét s zabolátlan kedélyállapotommal nem tudtam különbséget tenni szerelem és szeretet között. Ő akkor is mosolygott gyöngeségemen, nyíltan szemembe mondá ez érzelmét és én azt hittem, hogy gúnyolódik velem, sebzett szívvel újabb és újabb veszélyeket zúdítottam magamra. Vádoltam őt leveleimben, szívemből fakadt írásaimban s őt bár kegyetlenül sérthette viselkedésem, még akkor sem fordult el tőlem.

Ilyen volt Ő! Most már az eltemetett érzelem sirja fölött nyugodtan lehetett itélni fölötte. Most már világos volt minden előttem s következtetéseimet nem vezette helytelen irányba a vak szenvedély. De így képzelve el alakját, megismerve legszentebb érzelmét, belátva gondolkodásába, megrendült valami oda-lenn a sirban...

Tavaszi volt, fénylő napsugár rezgett a

légből, balzsamos illatot hordott a pajkos szellő. A fák bimbózni, virágokat nyitni, a virágok illatozni kezdtek. Egyszerre mint életető fuvalom rezgett át a midenségen a föltámadás regéje. Az emberek ünnepelnek, az ibolya-illat közé tömjénfüst vegyül, a harangok csengve-bongva hirdették, miről tegnap még csak a természet mesélt: »Föltámadunk« . . .

Megrendült valami odalenn a sirban, az eltemetett érzelmek porai közé életet vitt a tavaszi szellő s az megújulva életre kelt. Megújulva; most már másnak ismerte érzelmét tárgyát, más érzelmé alakult át. Meg volt minden benne, ami azelőtt. Meg a féltő gondoskodás, melylyel még a szellőtől is őrizni tudta volna, meg a határtalan rajongás, melylyel imádni szerette volna, meg a végtelen kitartás, melylyel az életben követte volna. De mindez másféle variációban. A fájó lelkiismerettel, bánkodó szavakkal eltemetett szerelem föltámadt a legőszintébb barátságban.

Beteljesedett minden, mit a föltámadásról regélnek. Azt hirdeti az Ige, hogy föltámadunk, de nem abban az igénytelen földi alakban, hanem új menyei lényesség szülte átszellemült testtel. Ime! Itt a föltámadás teoriája beigazolva. A szerelem, mely égő szenvedély, vad vonzalommal ezernyi veszély között termi a boldogságot, meghalt, eltemették, de föltámadt ugyanaz az érzelmek a barátságban, mely átszellemíti a lelkeket, nincs kitéve annyi veszélynek, nem dönti meg minden legkisebb csalódás s állandóbb, örökké tart. A szerelem elmúlt, letűnt vele a földi élet érzéki öröme, ami helyette támadt, abból eltűnt minden, itt a korlátlan uralkodó a lélek, mely örökké tart.

Ablakomon jégvirágok között szűrődik át a tavaszi napsugár. Az ünneplő emberek futnak az utcákon, haragosan panaszkodnak a fehér husvét ellen, sietnek haza. Tél van mindenfelé, holott márciusban vagyunk. És mégis, ha az ünneplő közvélemény, harangzúgás között átélem is a föltámadást, nem tudom elhítni magammal, hogy ez átszellemült érzelmek boldogítóbb az elpazarolt szerelemnél.

Zombory Dezső.

Meggazdagodott egy éjen át.

Nem olyan meggazdagodás volt ez, a minő mai nap sem szokatlan, amikor valaki vagy megüti a főnyereményt, vagy a börzén nyer nagyobb összeget egy szerencsés kötés következtében. De leggyakoribbak a sikkasztások, melyek legtöbb esetben szomorú végűek.

Olyan meggazdagodás volt ez, melyet maga a természet az ő szeszélyével segített elő.

A negyvenes évek elején történt. Abban az időben Szabad-Szent-Királyon András zsidó árulta boltjában a ruhának valót, az olajat és pálinkát. A falubeliek tisztelték és becsülték András gazdát — amint nevezni szokták — mert becsületesen kiszolgálták őket, viszont a falu népe is becsületesen fizetett neki, minek következtében ugynevezett jómódnak örvendett András gazda.

De hogy is ne. Nem ismertek akkor még a faluban szegény embert, vagy éppen koldust. Ott mindenki a maga gazdája volt, zsellér nem volt sehol. És ha egyik-másik gazda épített is a telkén a meglevőn kívül lakást, azt csak a jövődöbéli veje számára tette.

És így nem volt a faluban szegény, csak jó és jobb módú. De nem is volt becsület, mindegyiknél első volt a becsület. Tolvajtól nem kellett félni, mert mindegyiknek volt miből élnie és nem irigykedett arra, kinek esetleg több volt. Mindegyik megelégedett azzal, amije volt. És ha mégis voltak éjjeli örök kirendelve, ez csak a netán kiütő tüzek miatt történt.

Sőt nem lehetett az egész faluban egy nyomoreköt, a nők között egy rútat látni. A

férfiak és legények között csak derék és derekabb, a nők és leányok között csak szép és szebb volt.

András gazdát valamennyi szerette. A gazdák gyakran meglátogatták, mert habár nem volt meteorolog, mégis egyes jelekből ítélve egy egész hétre előre megjósolta az időjárást és az csekély eltéréssel rendszeren be is következett. Maga András zsidó is igen jó gazdász volt és a falubeliek szívesen követték példáját, mert belátták, hogy okszerűen gazdálkodik.

Egyik esztendőben különösen nagy mennyiségű pálinkát égettek az egész vidéken és mert a pálinka nem igen fogyott még akkor-tájt, mert volt bor elég, sőt a borban sem ismertek rosszat, csak jót és jobbat, a pálinka ára nagyon is alászállt.

Mindazonáltal András gazda az egész környékben, ahol csak nagyobb mennyiségű pálinka volt, alkuba bocsájtkozott a gazdák-kal. Sokszor napokig utazgatott könnyű kocsiján és alkudozott, hogy nem-e még olcsóbban kaphatná meg a pálinkát.

Husvét után olyan jelek mutatkoztak András gazdának, melyek nagy elemi csapásra engedtek következtetni. Most meg már András gazda jobb árt is ígért a pálinkaért, tehát a gazdák is komolyan vették vételi szándékát. De azért csak mégsem tudtak megegyezni.

Közben András gazda folyton vizsgálta az időt. Nem volt olyan éjjel, melyen háromszor-négyszer ki ne ment volna az udvarra megnézni, nem-e érkezett meg a csapás.

Nagycsütörtökre virradó éjjel is kiment András gazda úgy tizenegy óra felé az udvarra és ez időtájt szokatlan hideget érzett. Odasietett a kuthoz és csodálkozva látta, hogy a kut melletti itatóvályuban a víz megtagyott. Ez volt tehát a jelzett csapás. Gyorsan az istállóba ment és ráparancsolt a szolgálatra kész kocsira:

— Csapó, gyorsan befogni a könnyű kocsiba!

És amíg a kocsi a parancsot teljesítette, ő maga bement a szobába, jó melegen felöltözött, magához vette összes készpénzét és aztán felült a kocsira és egy negyedóra múlva már villámgyorsasággal röpitette a két jó vérű csikó a könnyű kocsit.

András gazda a legelső szomszédnál, a kinél legtöbb pálinka volt az egész határban, leszállt a kocsiról és megkocolta az ablakot. A szomszéd kinyitotta az ablakot, mert András gazda nem első esetben jött ily szokatlan időben.

— No szomszéd — kezdi András gazda — mivel épen erre megyek, még egyszer megkérdelem, nem adja-e oda a pálinkáját?

— De bizony adom, szomszéd úgy, ahogy mondtam, de már alább nem lehet. Hisz ez is már nevetségesen olcsó. De hát mit csináljak, mikor nincs kelete.

— Tudja mit, szomszéd, hogy épen üzletkötés nélkül ne kerüljek haza, hát Isten neki, megadom a kért árt és megveszem az egész készletet. Mikor szállíthatja?

— Amikor tetszik. Holnap nagy nap van, de holnapután kezdjük a szállítást.

— Jól van. És hogy ne higgye, hogy tán berugott állapotban jöttem ide, hát fogja a felpénzt. — És az ablakon keresztül nagyobb összeget nyújtott be a szomszédnak felpénz gyanánt, aztán tovább hajtattott, mindig nőgatva a kocsit, hogy csak sebesen hajtson.

A szomszéd, amint behúzta az ablakot és kezében volt a nagy felpénz, megelégedetten dörzsölte kezeit, lefeküdt és jót aludt a kötött üzlet után.

András gazda pedig hasonló módon azon éjjel az egész környékben megvette a pálinkát és már világos volt, mire ismét haza érkezett, akkor meg ő feködt le és aludt egész nyugodtan.

Másnap reggel, mikor az eladók megláták, hogy fagyott, éltek a gyanupörrel, hogy hát András gazda tán még sem véletlenül jött

arra feléjük. Nem is dörzsölgették elégedetten kezeiket, hanem inkább vakarták azt a helyet, melyet a fülük szokott eltakarni.

De hát ezen már változtatni nem lehet. Az adott szó, az ablakon át nyújtott kéz, no meg a felpénz sokkal nagyobb erővel birt akkor, mint most akármilyen közjegyző előtt kötött adás-vevési szerződés. Mert most hasonló körülmények között találnának okot a felbontásra.

Nagycsütörtököt követő napon megkezdették az eladók a szállítást és ugyancsak nagy gondot okozott András gazdának — bár nagy pincéje volt — hogy hová helyezze el a sok pálinkát. A pincében a hordókat egymás tetejére helyezték sűrűn egymás mellé, a nagyobbakat alul, a kisebbeket fölül, míg a pince úgy megtelt, hogy abba semmi áron sem lehetett többet elhelyezni. Így tehát nem maradt más hátra, mint a magtárnak használt zárt félszert is pincének használni és abban is úgy, mint a pincében, egymás fölé helyezni a hordókat.

Ami a pénzt illeti, az nem sok gondot okozott András gazdának, mert ő kapott pénzt egy szavára, amennyi csak kellett, kamat nélkül, mert akkor még nem tudták, hogy a pénzre kamat is jár. És bár a kölcsön sokkal többre rugott, mint a mennyit András gazda egész vagyona kitett, mégis megszerezte a pontos időre és minden eladót becsületesen kifizetett.

A nagycsütörtökre virradó éjjeli fagy az egész évi termést tönkre tette. Learatott mindennemű gabonát, leszedett a fákról minden gyümölcsöt és le is szüretelt.

De hát a baj sohasem jár egyedül. A fagyot rendkívül forró nyár követte és e nagy hőség meghozta a gyümölcsöt: kiütött a kolera, mely sűrűn szedte áldozatait.

És most került András gazda pálinkájára a sor. Az ország legtávolabb eső vidékeiről is eljöttek kisebb-nagyobb edényekkel pálinkaért. Nem kérte senki az árát; szívesen megfizette a legnagyobbat is, azonfelül nem győzött eleget halálkodni, ha kapott.

Maguk az eladók térden állva könyörögtek, hogy csak egy kis hordócskával adjon nekik András gazda abból a jó pálinkából, melyet tőlük vett és tiszteres árt ajánlottak neki.

András gazda háza valóságos ostromnak volt kitéve. Az egész háznépség, kicsiny úgy mint nagy, ideértve a nagyszámu családtagokat is, éjjel-nappal nem győzték a pálinkát mérni és a sok ezüst pénzt elfogadni. Alig maradt nekik egy-két óra a pihenésre és ez alatt az idő alatt is folyton zaklatták őket.

Végre hat hét múlva megszűnt a kolera. Ennek pedig tán legjobban András gazda örült meg, mert ez idő alatt kiürült bizony a magtár és pince utolsó hordóig.

Hanem ahelyett megtelt a tiszta szoba nem ugyan pálinkás hordókkal, hanem ládákkal, zsákokkal, kosarakkal, mérőkkel nyolcadokkal, melyekben pupozva állott a sok ezüst pénz. Mellettök meg úgy hevert a fölösleges, mint a szénapolyva, csak rakásra kellett söpörgetni.

Ha aztán András gazda benyitott ebbe a szobába, mindig kedve kerekedett az élceléshez. Egyszer a szomszédból átjött a Simon gyerek is, hogy megbámulja a sok kincset. András gazda meg rászólt:

— Te Simon, nehogy zsebre vágj egy pár huszast, különben majd mindjárt segíték én ezen. Add csak ide a kezdet, majd hozzákötöm az ablak párkányához. — Azzal fogott egy darab krétát és egy vastag vonalat húzott vele Simon kezén keresztül az ablak párkányára. Ez volt a kötél.

És Simon ott állt félnapig is és nem mert elmozdulni, mert hát ő most meg van kötve.

András gazda aztán kifizette a tartozását becsületesen, de még a heverő fölösleg

sem fogyott el ezalatt. Később pedig elhagyta Szabad-Szent-Királyt és bejött Pécsre.

Itt Pécsen a husvéti ünnepek alatt én is jelen voltam András gazda házában, amidőn gyermekei és unokái mind jelen voltak egy vacsora alkalmával.

A vacsora vigan folyt, mely alatt András gazda váltig biztatta a jelenlevőket, hogy csak egyenek bátran, nem bírják ők azt a vagyont elfogyasztani, még ha kanálszám eszik is a pénzt, melyet ő rájuk hagy halála után.

Mikor aztán unokái nógatták, hogy mondja el, honnan szerezte ezt a sok pénzt, csak annyit mondott:

— Gyermekeim, sohasem feledjétek el a nagycsüörtökre virradó éjjelt, ez alapította meg gazdagságomat.

András gazda aztán nemsokára hirtelen meghalt. Szívszélhűdés vetett véget életének.

Ha tudta volna szegény, hogy az a nagy vagyon, amilyen gyorsan jött az ő kezébe és amilyen biztosan tartotta ő azt kezében, éppoly gyorsan elfogyott és siklott ki gyermekei kezéből: tán még más tanácsot is adott volna nekik.

Béni bácsi.

A gyilkos.

Együtt volt a rendes asztaltársaságunk a »Szarvasban«. Nehány festő, egypár színész és két-három ujságíró, akik mindannyian, mint agglagények, arra voltunk kárhoztatva, hogy a családi ünnepélyt, a husvétot, elhagyatottságunkban egymásra utalva, ilyen szűk társaságban töltsük el.

A kis társaság legérdekesebb alakja határozottan Váry Imre volt, egy már élemedettebb koru festő. Hosszu művészhajával s jól ápolt francia szakállával inkább valami francia festőnek látszott, mint magyar művésznek.

Művei ugyan már régebben nem mutatkoztak a tárlatokon. Az 1882-ik évi tárlaton volt utoljára kiállítva egy képe, a »Börtönlátogató«, melyet annak idején eléggé kedvően fogadott a kritika.

Nem volt magasszárnyalású idealista, sem rajongó művész. Festményeiben mindenkor az alapos tudás, a jó izlés és a helyes színezés volt a kimagasló.

Ez a különben magába zárkózott, komoly ember, vidám társaságban oly vigkedélyű, majdnem csintalan volt, hogy mindannyian éreztük hiányát, ha véletlenül nem vetődött közénk.

Nem is hívtuk másképp, mint: »Móka« bácsinak. S épen ezért tűnt fel nekünk, hogy ma, husvét napján, mikor mindannyian alaposan rászorultunk a felvidításra, hogy eszünkbe ne jusson agglagény életünk sivár volta, Móka bácsi feltűnően csendes, hallgatag, szinte bánatos volt. Egy ideig csak álltuk ezt a szótlan-ságot, de később kezdett már terhessé lenni. Szivai Béla, az egyik színész, meg is kérdezte Móka bácsit:

— Mondd csak öregem, mi a manó lel téged, hogy olyan szótlan vagy?

Elfojtott, nehéz sóhaj tört ki a bohém melléből.

— Semmi — mondta. Egy régi történet emiére bánt, melynek valamikor én voltam a tragikus hőse. Épen ma tiz esztendeje, hogy történt s a visszaemlékezés fájó érzéseket kelt bennem.

— Egy történet? Ugyan mondd el! — kértük mindannyian. Szívesen meghallgatjuk.

— No nem bánom — szólta Váry — elmondom. Ma úgy sem vehetnétek másképp hasznomat.

Hátradőlt székében s félig lehunytt szempillákkal, mintha álmodna, az ő csendes, lágy hangján beszélni kezdett.

— Csalódtok fiuk, — mondta szomorúan — ha valami különösen érdekes dolgot reméltek hallhatni. A sors nem tesz különbséget az emberek között. A világban élők közül kikap egy alakot, aztán tetszése szerint

elbáncik vele. Engem is, dacára annak, hogy bohém gyerek voltam s távol álltam a »nagy világ« majdnem minden üzelmétől, előkapott a tucatból s megtett egy olyan regény hő-sévé, amelyet akármelyik suszterinas is végigélhetett volna.

Fiatal ember voltam még akkor, ambiciókval telve, egy rajongó lelkű idealista. Imádtam a szépet s képes voltam egy-egy nyári napon a tiszta kék eget, mely oly sejtelmesen borult fölém, órákig elnézni, vagy őszszel, lesve a falevelek hullását, figyelemmel kísérni a természet fokozatos haldoklását.

S ezzel a lelkiállapottal szerettem egy fiatal leányba, aki elvette az eszemet, megbénította a tehetségem, üdvöm s kárhozatom lett egy személyben.

Agyam megbénult s ő nélküle nem voltam képes egy elfogadható képet teremteni. De ha mellettem volt, a legsodásabb képek mint víziók vonultak el szemem előtt. Fejem tele volt eszmékkel. Majd Vénuszt, vagy Aphroditét, majd Meduzát, némelykor meg Diabolint akartam festeni, melynek vonásai, körvonalai, a festményen kifejezendő temperamentuma mind ott volt abban az egy személyben, abban a csodás leányarcban, kit imádtam s gyűlöltem egyszerre.

S most jön a doogban a tragikus, de közönséges fordulat.

A lány megcsalt engem, hűtlenül elhagyott s egy másik férfi karjaiba vetette magát. Eleinte azt hittem, hogy beleőrülök fájdalomamba s erősen foglalkoztam az öngyilkosság gondolatával, de utóbb mégis meggondoltam a dolgot s neki adtam magam az ivásnak, a tivornyanak. Hogy a jövőmet teljesen tönkretette az a démon, azt tudtam s így már nem volt mit vesztenem. Bizonyos cinizmussal néztem végig ifjúkori ábrándjaim roncsait, magas szárnyalású lelkem vágyait elfojtottam, elfojtottam magamban minden jó érzést, csak éltem, az Isten tudja, miért! Nap-nap után ébren talált a hajnal, hol a korcsmák füstös légkörében, hol a kávéházak világos termében, gyakran meg valamelyik illatos budoárban virradt rám. Dolgozni csak akkor dolgoztam, ha a pénzem elfogyott. Akkor hirtelenében összepamacsoltam valami természetben nem létező tájképet s néhány rongyos forintért eladtam egy régiségkereskedőnek, aki aztán annyira megpreparálta a képeimet, hogy néhány nap múlva magam is azt hittem, hogy képem valami őskori lelet.

Igy ment ez hat hónapokon keresztül, míg végre beállott a reakció. Idegeim a sok éjszakai káoszól annyira megfeszültek, hogy közel voltam a megőrüléshez, testem megtört a folytonos izgalmaktól, lelkem pedig meggyűlölte a sok léha szerelmi viszonyt, a tivornyak örökös láncolatát s én megbetegedtem, ágyba kerültem.

Egy estén — nem tudom, mi vitt arra a gondolatra — ellentállhatlan vágyat éreztem a halál után. Azt hiszem, úgy érezhetik magukat azok az öngyilkosok, kik tettüket pilanatnyi elmezavarban követik el, mint akkor én éreztem magam.

Nehézkesen vánszorogtam ki ágyamból, lábaim remegtek, úgy, hogy minden lépésnél fogózkodnom kellett valamibe, nehogy össze-rogyjam. Mig fejemet iszonyuan égette a láz, addig hátamat végig-végigkorbácsolta a hideg. Iszonyu kínokat szenvedtem arra a gondolatra, hogy erőm minden percben elhagyhat s nem bírok elmenni, nem bírok meghalni, mire a láthatatlan valami óriási erővel ösztökélt.

Utolsó erőmegfeszítéssel végre sikerült lejutnom a lépcsőn s kívánszorogni az utcára.

Csunya, esős tavaszi est volt s a levegőt borító nedves pára még a lélekzésemet is megnehezítette, de én nem törődtem vele, hanem tántorgó léptekkel igyekeztem a Dunaparra juthatni. Nehány járókelő, kikbe bele-ütköztem utközben, boszankodva, gúnyolva szóltak:

— No, ez is hamar berugott!

De mit bántam én! Csak annyi erőm legyen, hogy a Dunáig tudjak vánszorogni, aztán ugys leszámolok az egész világgal.

Végre odaértem.

De képzelhetik meglepetésemet, midőn a Dunaparra érve, egy rongyokba burkolt női alakot láttam ott térdelni, mely látszólag mélyen el volt merülve imájába.

Azt hittem, hogy az egész csupán felcsigázott fantáziám műve s izgatottan néhány lépést tettem az alak felé, mely lépteim zajára figyelmessé lett, hirtelen megfordult s egy halk sikolylyal belevetette magát a vízbe. A következő percben már összecsaptak a hullámok a feje fölött.

Megkövülten tekintettem utána egy pilanatig, aztán jóformán azt sem tudva, hogy mit teszek, utána ugrottam s emberfőlötti erővel igyekeztem a hely felé, ahol azt a nőt a hullámok elnyelték.

Épen midőn odaértem, vetette fel testét a víz s én megragadtam.

A következő percekre már csak homályosan emlékszem. A rongyokba szakadt felhők mögöl előbujó holdvilágnál felismertem a hullámokkal küzdő nőben azt a demont, ki tönkretette tehetségemet, elrabolta szívemet, aláasta boldogságomat s megölte életemet!

Kezeim, melyek mentésre készültek, felmondták a szolgálatot, olyan hirtelen, megmagyarázhatlan zsidbadtság vett rajtam erőt, hogy mozdulni nem bírtam, csak annyi öröm volt még, hogy segítségért kiabáljak s aztán elhagyott az eszmeletem.

A Rókus kórház egyik kórtermében ébredtem fel, ki tudja hány napos önkivület után.

Később tudtam meg, hogy engem segélykiáltásomra néhány hajós kimentett a vízből, arról a nőről azonban senki sem tudott, s azt mondták, hogy én hallucinálok, ott nem is volt nő.

Tehát elpusztult, elveszett a habokban, s én vagyok a — gyilkosa!

Megmenthettem volna, de nem tettem! Lássátok fiuk — mondta busan Móka bácsi — ez az a tragédia, mely azóta folyton rágódik rajtam, s melyet nem fogok elfelejteni soha.

A mi jó öreg barátunk fáradtan hallgatott el, s mereven bámult maga elé, mi pedig kiittuk borainkat, s részvétellel szoritottuk meg az öreg Móka bácsi kezét és távoztunk.

Vigasztaló szó egyikünk ajkát sem hagyta el, mert tudtuk jól, hogy az ily bánatnál mit sem érnek a vigasz banális szavai, ily bánatot még az idő sem gyógyít meg soha! Eltörhetlenül be van az vésve a tragédia hőseinek lelkébe, s csak akkor törődik ki onnan, ha a sokat hányatott ember a jól megérdemelt nyugovóra tér.

Krámer Elemér.

A rejtély.

»Feltámadás reménye nélkül,
S tán mit se hagyva fenn emlékül:
A föld porában veszni el
Lesujtó gondolat nagyon!
Mi hát tudás, erő, vagyon —
Ha mindezekből válni kell?!

De többtől is! E szép világból,
Hol tán szívünk szeretve lánholt:
Nem tudni, látni mit se már
S munkánk gyümölcsét hagyva itt,
Valaki mit betakarít —:
Küzdésre ránk csupán ez vár?

Hogyan?! Hiszen ha halhatatlan
Anyag s erő — bár szakadatlan
Átváltozik, mig ront s javít —:
Dicső szülöttjük semmi lesz?
Az eszme, gondolat kivesz??
S csak ábránd: lélek és a hit?!

Nem az! — A halhatatlanságot
Megizleled: művedben látod,
És gyermekedben élsz megint
Ha égbe látnál: földi léted
Lenéznéd tétlen . . . ! — Élmi készlet
A rejtély s jóra, tetterre int!!

Szamosi.